

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní**

**Analýza a rozvoj lázeňství v České republice: neformální
aspekty lázeňství**

Simona Suchánková

Bakalářská práce

2010

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav veřejné správy a práva
Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Simona SUCHÁNKOVÁ**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná ekonomika a správa**

Název tématu: **Analýza a rozvoj lázeňství v České republice: neformální aspekty lázeňství**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- vývoj lázeňství v České republice
- vztah cestovního ruchu a lázeňství
- neformální aspekty lázeňství
- rozvoj lázeňství v konkrétní destinaci

Rozsah grafických prací: –
Rozsah pracovní zprávy: cca 30 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

1. BURACHOVIČ, S., WIESER, S. Encyklopedie lázní a léčivých pramenů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Libri, 2001. ISBN: 80-7277-048-9
2. KNOP, K. Lázeňství: ekonomika a management. Praha: Grada, 1999. 232 s. ISBN 80-7169-717-6
3. MLČOCH, L. Institucionální ekonomie. Universita Karlova, 2005, IBSN 80-246-1029-9
4. ŠTÝRSKÝ, J., ŠÍPEK, J. Geografie cestovního ruchu Evropy a světa. Hradec Králové: Gaudeamus, 2008. ISBN: 978-80-7041-442-2 (brož.)

Vedoucí bakalářské práce: RNDr. Šárka Brychtová, Ph.D.
Ústav veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: 26. června 2009

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2010

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

Ing. Robert Baťa, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 4. srpna 2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 4. 2010

Simona Suchánková

Poděkování:

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí své práce RnDr. Šárce Brychtové za pomoc, cenné rady, připomínky a konzultace, které mi poskytla při zpracování bakalářské práce.

Dále chci poděkovat Mgr. Janu Mandysovi za konzultaci při tvorbě anketního šetření.

ANOTACE

Bakalářská práce se zabývá analýzou lázeňství v České republice a jeho vztahem k cestovnímu ruchu. Je zaměřena na charakteristiku cestovního ruchu a lázeňství v souvislosti s neformálními aspekty lázeňství. Praktická část je věnována zjištění změny ve vnímání lázní z pohledu neformálních aspektů lázeňství. Konkrétní šetření proběhlo mezi hosty lázní Poděbrady.

KLÍČOVÁ SLOVA

Cestovní ruch, lázeňství, neformální aspekty lázeňství, wellness, Lázně Poděbrady a. s.,

TITLE

Analysis and development of spas in the Czech republic: informal aspects of the spa

ANNOTATION

The bachelor thesis deals with the analysis of spa in the Czech Republic and its relationship to tourism. Is focused on tourism and spas in connection with the informal aspects of the spa. The practical part is dedicated to finding changes in the perception of the spa from the perspective of informal aspects of the spa. Specific inquiry was carried out among the guests of spa Podedbrady.

KEYWORDS

Tourism, spa, informal aspects of the spa, wellness, Spa Podedbrady corporation

Osnova

Osnova	7
Seznam tabulek.....	11
Seznam grafů	11
Seznam použitých zkratk	12
Úvod.....	14
1 Cestovní ruch.....	16
1.1 Formy cestovního ruchu	16
1.2 Historie cestovního ruchu ČR.....	17
1.2.1 Historie cestovního ruchu v ČR do roku 1989	17
1.2.2 Historie cestovního ruchu v ČR od roku 1990	18
1.2.2.1 Odbor cestovního ruchu Ministerstva pro místní rozvoj ČR.....	19
1.2.2.2 Česká centrála cestovního ruchu – agentura CzechTourism.....	20
1.3 Cestovní ruch a EU	20
2 Lázeňský cestovní ruch.....	21
2.1 Služby lázeňského cestovního ruchu	21
2.1.1 Zdravotně-léčebné služby.....	21
2.1.2 Ubytovací služby	22
2.1.3 Stravovací služby.....	22
2.1.4 Kulturní, společenské a sportovní služby	23
2.1.5 Doplnkové služby.....	23
2.2 Lázeňský zdravotní cestovní ruch.....	23
2.3 Trend Wellness	24
2.4 Vývoj počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních.....	24
2.4.1 Finanční krize a lázeňský cestovní ruch.....	26
2.4.1.1 Zahraniční hosté v lázeňských ubytovacích zařízeních	27
2.4.1.2 Vliv krize na úbytek hostů za poslední dva roky	29

2.4.1.3	Zkrácení doby pobytů v lázeňských ubytovacích zařízeních.....	30
2.4.1.4	Predikce zlepšení do budoucnosti	30
3	Vývoj lázeňství v České republice.....	31
3.1	Počátky lázeňství	31
3.2	Rozvoj českého lázeňství.....	32
3.2.1	Balneologie.....	33
3.2.2	Přírodní léčivé zdroje.....	33
3.3	Lázeňská léčba.....	34
3.3.1	Zdravotní péče ČR.....	34
3.3.2	Lázeňské léčba, relaxace a wellness v lázních	34
3.3.3	Formy a organizace lázeňského pobytu.....	35
3.3.3.1	Komplexní lázeňská léčba.....	35
3.3.3.2	Příspěvková lázeňská léčba.....	35
3.3.3.3	„Samoplátecká“ lázeňská léčba.....	35
3.3.4	Procedury.....	36
3.4	České lázeňství současnosti	36
3.4.1	Svaz léčebných lázní ČR	36
3.4.2	Český inspektorát lázní a zřídels (ČILD).....	37
4	Neformální aspekty lázeňství a lázeňského cestovního ruchu	37
4.1	Rozbor pojmu	37
4.2	Neformální aspekty současnosti	38
4.2.1	Působení lázeňského místa	38
4.2.2	Nárůst klientů vyššího věku	38
4.2.3	Životní styl lázeňských hostů	39
4.2.4	Význam zachování zdraví	39
4.2.5	Rostoucí všeobecné povědomí lázeňských hostů.....	40
4.2.6	Důraz na kvalitní strávení volného času.....	40

4.2.7	Využití dřívějších zkušeností hostů.....	40
4.2.8	Zapojení informační technologií do prezentací lázeňských míst	41
4.3	Vazba neformálních aspektů lázeňství s institucionální ekonomikou	41
4.4	Změna ve vnímání lázeňství	42
5	Lázně Poděbrady, případová studie	43
5.1	Historie Poděbrad	43
5.1.1	Poděbradka	44
5.2	Současnost Lázní Poděbrady, a.s.	45
5.3	Vědecká rada.....	46
5.4	Léčení v Lázních Poděbrady.....	46
5.4.1	Přírodní léčivé zdroje.....	46
5.4.2	Léčba chorob	46
5.4.3	Léčebné procedury	47
5.5	Léčebné objekty a zařízení v Lázních Poděbrady a. s.	48
5.5.1	Hotel Zámeček.....	48
5.5.2	Hotel Libenský	49
5.5.3	Hotel Libuše	50
5.5.4	Hotel G-Rex.....	50
5.5.5	Hotel Zimní lázně	51
5.5.6	Penzion Máj.....	51
5.5.7	Centrální lázně.....	52
5.5.8	Lázeňská kolonáda	53
5.5.9	Dětská léčebna Dr. Filipa	53
5.6	Anketní šetření.....	54
5.6.1	Popis zkoumaného vzorku.....	54
5.6.2	Vnímání zdraví lázeňskými hosty	58
5.6.3	Volný čas z pohledu respondentů.....	60

5.6.4	Změna životního stylu	61
5.6.5	Vnímání lázeňského pobytu	63
5.6.6	Tradice lázeňství v ČR	65
5.6.7	Závěr anketního šetření	66
Závěr	70
Použitá literatura	73
Seznam příloh	76

Seznam tabulek

Tab. 1: Zahraniční hosté v lázeňských ubytovacích zařízeních podle zemí v letech 2008 - 2009	28
Tab. 2: Struktura respondentů podle pohlaví, věku a vzdělání (v %)	54
Tab. 3: Velikost obce podle počtu obyvatel	56
Tab. 4: Zařazení respondentů z hlediska důvodu pobytu	57
Tab. 5: Zdraví, otázka č. 1	58
Tab. 6: Zdraví, otázka č. 2	59
Tab. 7: Volný čas, otázka č. 3.....	60
Tab. 8: Volný čas, otázka č. 4.....	61
Tab. 9: Životní styl, otázka č. 5	62
Tab. 10: Životní styl, otázka č. 6	62
Tab. 11: Vnímání lázeňského pobytu, otázka č. 7.....	63
Tab. 12: Vnímání lázeňského pobytu, otázka č. 8.....	64
Tab. 13: Tradice lázeňství v ČR, otázka č. 9.....	65
Tab. 14: Tradice lázeňství v ČR, otázka č. 10.....	66
Tab. 15: Závěrečné hodnocení anketního šetření	68
Tab. 16: : Zahraniční hosté v lázeňských zařízeních v letech 1997 - 2009.....	81
Tab. 17: Návštěvnost lázeňských ubytovacích zařízení v ČR v letech 2000 - 2009.....	81
Tab. 18: Hosté v lázeňských ubytovacích zařízeních podle krajů za rok 2009.....	82

Seznam grafů

Graf 1: Zahraniční hosté v lázeňských zařízeních v letech 1997 – 2009	25
Graf 2: Návštěvnost lázeňských ubytovacích zařízení v ČR od roku 2000 – 2009	25
Graf 3: Zahraniční hosté v lázeňských ubytovacích zařízeních podle krajů za rok 2009 (v %)	29
Graf 4: Čeští hosté v lázeňských ubytovacích zařízeních podle krajů za rok 2009 (v %) ...	30
Graf 5: Pohlaví respondentů (v %)	55
Graf 6: Věková struktura respondentů (v %)	55
Graf 7: Dosažené vzdělání respondentů (v %)	56
Graf 8: Velikost obce respondenta podle počtu obyvatel (v %).....	57

Graf 9: Rozdělení respondentů podle důvodu návštěvy v Poděbradech (v %)	58
Graf 10: Zdraví, otázka č. 1	59
Graf 11: Zdraví, otázka č. 2	59
Graf 12: Volný čas, otázka č. 3	60
Graf 13: Volný čas, otázka č. 4	61
Graf 14: Životní styl, otázka č. 5	62
Graf 15: Životní styl, otázka č. 6	63
Graf 16: Vnímání lázeňského pobytu, otázka č. 7	64
Graf 17: Vnímání lázeňského pobytu, otázka č. 8	64
Graf 18: Tradice lázeňství v ČR, otázka č. 9	65
Graf 19: Tradice lázeňství v ČR, otázka č. 10	66

Seznam použitých zkratk

apod.	a podobně,
a.s.	akciová společnost,
atd.	a tak dále,
CO ₂	oxid uhličitý,
CR	cestovní ruch,
CČR	Centrum časné rehabilitace,
ČAH	Česká asociace hydrogeologů,
ČILD	Český inspektorát lázní a zřidel,
ČR	Česká republika,
EKG	elektrokardiograf,
EU	Evropská unie,
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj,
MZ	Ministerstvo zdravotnictví,

např.	například,
PLZ	přírodní léčivé zdroje,
s.r.o.	společnost s ručením omezeným,
tzv.	takzvaný,
tj.	to jest,
TK	tlak krve,
UGA	Unie geologických asociací,
USA	Spojené státy americké,
WTO	Světová organizace cestovního ruchu,

Úvod

Lázeňství je v ČR vnímáno jako nedílná součást zdravotního a sociálního systému. Zároveň jsou návštěvníci lázní také účastníky cestovního ruchu. Cestovní ruch u nás zažíval největší rozmach zejména v 90. letech minulého století, kdy došlo k velkému uvolnění v celé ČR. Dalším mezníkem ve vývoji byl pro cestovní ruch vstup do Evropské unie.

České lázeňství má pevné místo v evropské lázeňské péči, a to zejména díky velmi dlouhé tradici, výborným léčebným výsledkům, stabilitě lázeňských zařízení a díky kvalitě jejich prostředí. Je spjata s řadou významných osobností kulturního, společenského, vědeckého i politického života. Počet míst, ve kterých se v minulosti nacházely na území České republiky lázně, je více než 250. Lázeňství prošlo jak obdobím rozvoje, tak obdobím úpadku. Počet lázeňských míst se v současnosti ustálil na 37. Lázeňství je jako celek prosperujícím oborem, který je dlouhodobě ziskový. Počet hostů se v posledních letech stále zvyšuje, přičemž stoupá podíl samoplátců na úkor pacientů. Stejně tak stoupá počet zahraničních návštěvníků. Nicméně světová finanční krize ovlivnila jak celý cestovní ruch, jehož je lázeňství součástí, tak mnoho dalších navazujících oborů.

Bakalářská práce je členěna na teoretickou a praktickou část. Celkově je rozdělena do pěti kapitol, které se týkají cestovního ruchu a lázeňství s ohledem na neformální aspekty lázeňství v České republice.

První kapitola je věnována popisu cestovnímu ruchu a jeho formám. Je tu zaznamenána jeho stručná historie v ČR do roku 1989 a od roku 1990. Tato část se také zabývá institucemi, které působí v českém cestovním ruchu. Nakonec je shrnuto, co pro cestovní ruch znamenal vstup ČR do Evropské unie.

Ve druhé kapitole je řešen lázeňský cestovní ruch, kde jsou zejména popsány služby lázeňského cestovního ruchu a jeho trendy. Konec kapitoly je věnován vlivu finanční krize na lázeňský cestovní ruch.

Ve třetí kapitole je vymezen vývoj lázeňství v ČR od historie po současnost. Tato kapitola je také věnována přírodním léčivým zdrojům, procedurám a lázeňské léčebné péči. Lázeňská léčba je tu zaměřena na lázeňský pobyt. Ke konci kapitoly jsou krátce popsány některé instituce působící v českém lázeňství.

Čtvrtá kapitola je věnována neformálním aspektům lázeňství a lázeňského cestovního ruchu. Tyto aspekty nejsou na první pohled úplně zřejmé a mohou se neustále přizpůsobovat, jsou závislé na měnící se lidské společnosti. V této kapitole je tedy hned na začátku vymezen pojem „neformální aspekt lázeňství“ a hned v následující části je popsáno několik těchto neformálních aspektů s důrazem na lázeňství a lázeňský cestovní ruch. Ke konci je nastíněna vazba neformálních aspektů lázeňství s institucionální ekonomikou.

Konečně v poslední páté kapitole, která je zároveň praktickou částí této práce, je provedena případová studie. Pro praktickou část bylo zvoleno lázeňské město Poděbrady. Proto je hned na začátku kapitoly nastíněna historie a současnost Poděbrad jako lázeňského místa. Část je věnována konkrétním metodám, procedurám a přírodním léčivým zdrojům, které se zde využívají k léčbě pacientů a další část je věnována léčebným objektům a zařízením přímo v Lázních Poděbrady a.s.

Nejdůležitější součástí práce je výzkum. Je zde zkoumáno, zda se nějakým způsobem změnila neformální aspekty lázeňství či lázeňského cestovního ruchu. Anketní šetření je spojeno s Poděbrady tím, že bude provedeno v tomto lázeňském městě, tudíž i na klientech Lázní Poděbrady a.s. Šetření zjišťuje, zda došlo k nějakému posunu ve vnímání neformálních aspektů před rokem 1989 a po roce 1989.

Cíl práce:

- popsat cestovní ruch a lázeňství v České republice v souvislosti s neformálními aspekty,
- určit neformální aspekty lázeňství a lázeňského cestovního ruchu.

Hlavní cíl práce:

- provést konkrétní šetření v lázních Poděbrady a zjistit, zda se nějakým způsobem od roku 1989 vybrané neformální aspekty změnily,
- určit jak se neformální aspekty od roku 1989 změnila, kam se posunuly a zhodnotit jejich změnu.

1 Cestovní ruch

Cestovní ruch je jedním z významných ekonomických a sociálních jevů současné moderní společnosti. Je velmi obtížné přesně a jednoznačně vymezit pojem cestovní ruch, a proto v odborné literatuře existuje hned několik definic, které se více či méně snaží o vymezení tohoto pojmu. Nejvýstižněji se jeví definice Světové organizace cestovního ruchu (dále WTO): „Cestovní ruch je činnost osoby, cestující ve volném čase na přechodnou dobu do místa mimo její trvalé bydliště, a to za jiným účelem, než je vykonání výdělečné činnosti v navštíveném místě.“ Na cestování a aktivitách spojených s cestovním ruchem se každoročně podílí značná část světové populace a s tím souvisí i další možné vyložení pojmu a to, že „Cestovní ruch můžeme považovat za jeden z nejvýznamnějších mechanických pohybů lidstva, do kterého se každoročně zapojují miliony obyvatel celé planety“.¹ Cestování lidí za poznáním, za rekreací, za sportem, za kulturou nebo z náboženských, pracovních a obchodních důvodů, se stalo neodmyslitelnou součástí života lidí a současného životního stylu.

1.1 Formy cestovního ruchu

Cestovní ruch je možné členit podle různých hledisek jako je počet účastníků, jejich věk, ročního období, nebo podle použitého dopravního prostředku. Následující členění je zaměřeno na hledisko geografické, podle kterého je možné hovořit o domácím, zahraničním a mezinárodním cestovním ruchu. Další formy jsou již odvozené.

- **Domácí cestovní ruch,**

který představuje cestování a pobyt domácího obyvatelstva ve vlastní zemi. V hospodářsky vyspělých státech se domácí CR stal základem rozvoje celého zahraničního cestovního ruchu. V rozvojových státech je tomu naopak, základem rozvoje CR je pro ně zahraniční cestovní ruch. V ČR je podpora domácího cestovního ruchu jedním z cílů agentury CzechTourism.

- **Zahraniční cestovní ruch,**

je spojený s cestováním a pobytem rezidentů v zahraničí. Zahraniční cestovní ruch se dále člení na aktivní a pasivní CR. Aktivní zahraniční cestovní ruch zahrnuje příchod

¹ TRČIČATNÍK, J. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita zemědělská fakulta, 1996. 72 s. ISBN 80-7040-196-6. str. 2

zahraničních návštěvníků do cílové země (příjezdový cestovní ruch), přičemž jejich výdaje se v navštívené zemi projevují v aktivech bilance cestovního ruchu, jako součásti platební bilance státu. Oproti tomu pasivní zahraniční cestovní ruch zahrnuje cestování rezidentů do cílové země (výjezdový cestovní ruch), kde se jejich výdaje projevují v pasivech bilance cestovního ruchu mateřské země.

- **Mezinárodní cestovní ruch,**

tvorí aktivní a pasivní zahraniční cestovní ruch několika států nebo regionů. S tímto pojmem souvisí i další pojem světový cestovní ruch a cestovní ruch světa. Světový cestovní ruch je souhrn aktivního a pasivního zahraničního cestovního ruchu všech zemí světa a cestovní ruch světa je souhrn domácího a zahraničního cestovního ruchu všech států světa.

- **Vnitřní cestovní ruch,**

zahrnuje domácí cestovní ruch a aktivní zahraniční cestovní ruch.

- **Národní cestovní ruch,**

zahrnuje domácí cestovní ruch a pasivní zahraniční cestovní ruch.

- **Regionální cestovní ruch,**

je souhrnem cestovního ruchu regionů a států jako cestovních cílů.²

1.2 Historie cestovního ruchu ČR

1.2.1 Historie cestovního ruchu v ČR do roku 1989

V celém poválečném období převažoval až do roku 1989 domácí cestovní ruch, který představoval 95 % veškeré účasti na cestování. To bylo dáno mezinárodně-politickými podmínkami a administrativními opatřeními (vízová povinnost, výjezdní doložky a přísliby, řízené devizové hospodářství apod.). Změny nastaly po 2. světové válce v materiálně-technické základně cestovního ruchu, která byla znárodněna. V domácím CR

² HESKOVÁ, Marie, et al. *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. Praha : Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3.

převládal krátkodobý, neorganizovaný CR, koncentrovaný do letní sezóny, který se odehrával z 90 % formou chataření, chalupaření, stanování a cest za příbuznými a známými. Aktivní zahraniční CR tvořili převážně účastníci CR ze států bývalého východního bloku (93 %). Motivem pasivního zahraničního CR byly z více než 50 % služební cesty a výrazně převažovaly výjezdy do socialistických států. V této době byl zaznamenán počátek masového organizovaného cestovního ruchu, nejprve ve formě výběrové a později podnikové rekreace pracujících a mládeže.³

1.2.2 Historie cestovního ruchu v ČR od roku 1990

Politické a společenské změny po listopadu 1989 se odrazily i na vývoji cestovního ruchu. Kladnou změnou bylo pro CR u nás oživení hospodářství a také nárůst volného času. Rozvoj tržního hospodářství v ČR se projevil v hlubší diferenciaci společnosti, která měla vliv na domácí i příjezdový zahraniční cestovní ruch. V počátcích převažoval neorganizovaný cestovní ruch, bez prostřednictví cestovních kanceláří. Došlo také ke změně vnitřní struktury českého cestovního ruchu u cest ve volném čase a služebních cest.

Postupem času byly splněny dva předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu:

- svoboda pobytu, tzv. možnost a právo měnit místo pobytu a možnost překračovat státní hranice,
- fond volného času, který je dalším předpokladem vzniku cestovního ruchu jako zprostředkovatele rekreace, poznání a styku mezi lidmi.

K těmto dvěma bodům by se dal uvést i třetí a tím je dostatek volných finančních prostředků.

Po reorganizaci státní správy bylo zrušeno Ministerstvo obchodu a cestovního ruchu a problematika cestovního ruchu byla svěřena do působnosti Ministerstva hospodářství ČSR. V rámci nového ministerstva vzniklo i několik institucí se zaměřením na CR. Nejdůležitější je Odbor cestovního ruchu, který přetrval dodnes, ale nyní pod

³ *CzechTourism* [online]. c2005-2009 [cit. 2009-11-19]. Historie cestovního ruchu v ČR do roku 1989. Dostupné z WWW: <<http://www.czechtourism.cz/pro-studenty/faq-casto-kladene-otazky/cestovni-ruch-v-cr/>>.

Ministerstvem pro místní rozvoj ČR a Česká centrála cestovního ruchu, dnes agentura CzechTourism.

1.2.2.1 Odbor cestovního ruchu Ministerstva pro místní rozvoj ČR

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR) patří do systému ústředních orgánů státní správy České republiky. Objemem svých pravomocí, kompetencí a odpovědností za správu finančních prostředků hraje ve státní správě významnou roli. Ministerstvo bylo zřízeno s účinností od 1. listopadu 1996 a je ústředním orgánem státní správy ve věcech regionální politiky, politiky bydlení, rozvoje domovního a bytového fondu, nájmu bytů a nebytových prostor, územního plánování, stavebního řádu, vyvlastnění, pohřebnictví, investiční politiky a samozřejmě cestovního ruchu.⁴

- iniciuje a realizuje opatření vedoucí k posílení mezinárodní spolupráce a image ČR jako významného partnera v cestovním ruchu včetně návrhů a realizace příslušných programových podpor,
- iniciuje a podílí se na tvorbě příslušné legislativy s respektováním aproximace práva EU do právního systému ČR, na zajišťování a analyzování statistických informací, na rozvíjení cestovního ruchu v regionech a na kvalitu a skladbu poskytovaných služeb,
- vyhledává a podporuje využití zahraniční pomoci k rozvoji cestovního ruchu v ČR,
- spolupracuje při vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu,
- vykonává agendu spojenou s členstvím ČR ve Světové organizaci cestovního ruchu (WTO) a dalších organizací,
- spolupracuje s regionálními a profesními sdruženími k podpoře rozvoje cestovního ruchu v regionech,
- poskytuje poradenskou pomoc regionálním úřadům a podnikatelské veřejnosti v otázkách cestovního ruchu,
- plní funkci zřizovatele České centrály cestovního ruchu.

⁴ *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. 2010 [cit. 2010-03-26]. Ministerstvo. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/Ministerstvo>>.

1.2.2.2 Česká centrála cestovního ruchu – agentura CzechTourism

Agentura byla založena v roce 1993 s cílem koordinace rozvoje cestovního ruchu, prezentace ČR na zahraničních trzích. Dnešním hlavním cílem je reprezentace „destinace ČR“ a jednotlivých regionálních produktů v zahraničí. K tomu účelu má řadu zastoupení ve světě (Londýn, New York, Vídeň, Berlín, Řím, Milán, Toronto, Amsterdam, Brusel, Paříž a Moskva). K dalším úkolům agentury patří provádění marketingových činností s důrazem na zpracovávání marketingových analýz. Česká centrála cestovního ruchu také organizuje a garantuje účast našich podnikatelů na zahraničních a domácích výstavách a veletrzích ČR.⁵

1.3 Cestovní ruch a EU

Vstup ČR do EU přinesl řadu výhod i pro oblast cestovního ruchu. Základní ekonomické pilíře EU – volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu podstatně zjednodušily cestování mezi původními členskými státy a novými členy. Mezi podstatné přínosy našeho členství v EU v oblasti cestovního ruchu jsou:

- rozvoj příhraniční spolupráce obcí a měst na obou stranách hranic, což se konkrétně projevuje fungováním euroregionů,
- přístup k finančním zdrojům EU a možnost jejich využití pro rozvoj cestovního ruchu,
- nová právní úprava podnikání v cestovním ruchu, kterou představuje zákon č. 159/1999 Sb., o cestovním ruchu.

Z hlediska organizace a také řízení cestovního ruchu v EU zatím platí, že tuto problematiku včetně legislativní činnosti mají ve své působnosti jednotlivé členské státy. Organizačně je cestovní ruch v rámci EU začleněn pod kompetenci Výboru pro regionální politiku, dopravu a cestovní ruch.⁶

⁵ HESKOVÁ, Marie, a kol. *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. Praha : Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3.

⁶ DROBNÁ, D., Morávková, E. *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. Praha:Fortuna., 2004. 205 s. ISBN 80-7168-901-7. str. 12

2 Lázeňský cestovní ruch

Představuje zdravotně-preventivní a léčebné činnosti pod odborným zdravotnickým dohledem ve volném čase uživatele. Jeho rozvoj je závislý na existenci přírodních léčivých zdrojů (přírodní léčivé vody, plyny, bahno a klima), které ovlivňují zaměření lázeňské léčby. Lázeňská léčba založená na využívání přírodních léčivých zdrojů se kombinuje s medikamentózní⁷ léčbou, dietním stravováním a psychofyzikální⁸ rehabilitací. Lázeňskou léčbou se sleduje prevence chorob, zlepšení zdravotního stavu a tím i snižování pracovní neschopnosti obyvatelstva. V lázeňských městech se také velmi intenzivně rozvíjí společenský a kulturní život, který pozitivně ovlivňuje výsledky lázeňské léčby.

2.1 Služby lázeňského cestovního ruchu

Pobyt lázeňského hosta začínán hned po příjezdu do lázní, kdy se přihlásí v lázeňské přijímací a ubytovací kanceláři, kde předloží poukaz na lázeňskou léčbu nebo předvolání tzv. návrh na lázeňskou péči, zaplatí lázeňský poplatek, je mu vystaven lázeňský průkaz k předepsání potřebných léčebných úkonů na dobu lázeňského pobytu. Také jsou mu poskytnuty potřebné informace o léčení a místních podmínkách. V této kanceláři host posléze hlásí ukončení lázeňského pobytu, odevzdá lázeňský průkaz s potvrzením o absolvovaných procedurách.

2.1.1 Zdravotně-léčebné služby

Tyto služby se skládají z celé řady navazujících služeb. Především se jedná o diagnostiku neboli vyšetřovací výkony sloužící ke stanovení aktuálního zdravotního stavu vyšetřovaného. Dále se jedná o zprávy ošetřujícího lékaře, vstupní vyšetření pacienta (včetně laboratorního), průběžná kontrolní vyšetření a závěrečná prohlídka se zprávou pro ošetřujícího lékaře. Důležitou činností je samozřejmě sestavení individuálního léčebného programu pacienta. Základem lázeňské léčby jsou poté jednotlivé procedury.

⁷ medikamentózní = prováděný pomocí léků

⁸ psychofyzikální = týkající se funkčních vztahů těla a duše

2.1.2 Ubytovací služby

Základním prvkem ubytování v lázních jsou lázeňské domy, hotely, penziony a ubytování v soukromí. Pro lázně jsou typické ubytovací zařízení se zvláštním režimovým opatřením.

Lázeňský dům nebo hotel má vlastní lázeňské zařízení lokalizované v lázních. Jedná se o zdravotně-provozní jednotku, která soustřeďuje léčebná a diagnostická zařízení. Z hlediska rozsahu a kvality poskytovaných služeb se člení na jednotlivé kategorie, např. podle vybavenosti interiérů, velikosti pokojů, počtu lůžek atd. Kromě dostatečné vybavenosti pokojů, vzhledem k dlouhodobému pobytu lázeňských hostů, jsou domy a hotely vybaveny vhodnými prostorami pro společenský a kulturní život, které jsou také podstatnou složkou pobytu. Samozřejmě hotel i lázeňský dům musí vyhovovat příslušným hygienickým normám a personál musí mít odpovídající vzdělání.

V posledních letech a obzvláště v této době stoupá význam penzionů, které poskytují většinou služby nižší kategorie a mají nižší cenovou úroveň. U ubytování tohoto typu bývá omezen rozsah stravovacích služeb, zpravidla se jedná o pobyt pouze se snídaní nebo bez stravy. Nevýhodou je nutnost docházet na potřebné procedury do lázeňských domů či hotelů.

Ubytování v soukromí je další v poslední době oblíbenou formou ubytování, především pro ty, kteří chtějí na ubytování ušetřit.

2.1.3 Stravovací služby

Kvalitní stravování je nejenom důležitou podmínkou pro spokojený pobyt hosta, ale je také mnohdy přímou součástí léčebného procesu. Dnes se rozlišují tyto typy stravování lázeňských hostů:

- režimové stravování v lázeňských domech, které je nejčastěji využíváno u pacientů s tzv. komplexní lázeňskou péčí,
- nerezimový restaurační provoz, který je v podstatě shodný s běžným restauračním provozem,
- doplňková stravovací zařízení jako jsou např. cukrárny, kavárny, restaurace, bary, denní bistra, čajovny atd.

V nabídce stravování pacientů se objevují možnosti výběru jídel jak dietních, racionálních, bezmasých, krajových, zeleninových i lázeňských specialit.

2.1.4 Kulturní, společenské a sportovní služby

Kulturní akce je možné rozdělit na tzv. aktivní a pasivní služby. Mezi pasivní společenské aktivity patří tradiční společenské a kulturní akce, např. divadelní a filmová představení, přednášky, festivaly, estrády, koncerty, promenádní koncerty aj. Naopak k akcím, kterých se lázeňští hosté aktivně účastní, řadíme společenské a taneční večery, společenské hry apod.

Také sport si s dobou získal svoje pevné místo při lázeňských pobytech. K tradičním lázeňským sportům patří samozřejmě tenis, golf a jezdeckví. Přibyly i nové sporty jako je squash, bowling, jóga, cykloturistika, turistika, zlepšování fyzické kondice kondičním cvičením v posilovnách a ve fitcentrech. Dalším velmi oblíbeným sportem nejen pro starší hosty je pétanque, plavání, lov, rybolov, lyžování, kopaná apod.

2.1.5 Doplnkové služby

Pro lázeňský cestovní ruch je typická velká nabídka doplňkových služeb. To velkou měrou platí díky probíhající finanční krizi, která se nevyhnula ani tomuto oboru. Z doplňkových služeb se stal prostředek odlišení od konkurence. K těm nejčastějším patří např. peněžní a směnárenské služby, bankomat, pošta, prodej suvenýrů, pohlednic, poskytování informací, kadeřnictví, kosmetika, manikúra, pedikúra, optika, prádelna, čistírna, lázeňské zahradnictví atd.⁹

2.2 Lázeňský zdravotní cestovní ruch

Je reakcí na růst zdravotního uvědomění lidí a jejich snahy preventivně ovlivňovat své zdraví před negativními důsledky dnešního vysokého životního tempa a současného způsobu života. Požadavky na jeho rozvoj sílí i díky trendu z konce minulého století, pokračujícího do současnosti, kterým se stala pohoda, péče o tělo a krásu (tzv. wellness, fitness, beauty). Vliv má i rostoucí vrstva manažerů, kteří požadují krátkodobé, ale intenzivní zotavení v zařízeních odpovídající jejich potřebám. Produkty zdravotního

⁹ HESKOVÁ, Marie, et al. *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. Praha : Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3. str. 25

cestovního ruchu nenabízejí jenom lázně, ale i hotely v rekreačních střediscích. Jejich hlavní součástí jsou různé sportovně-rekreační, rekondiční, relaxační a mnoho dalších aktivit a programů.

2.3 Trend Wellness

Koncem 20. století se stala pohoda, péče o tělo a krása velkým trendem. Wellness představuje pro hotelové a restaurační podniky ekonomicky velmi zajímavý koncept. Mnoho lidí ho považovalo za pouhý módní výstřelek, ale ukázalo se, že jde o dlouhodobě silný trend, ba dokonce o způsob života.

Hotely wellness jsou ve světě úspěšné, a to je i důvod proč takových hotelů a zařízení přibývá i v ČR. Amerika objevila fitness. Dálný východ dal základ technikám mentální relaxace a přírodní medicíny, která se v současnosti aplikuje i v našich evropských podmínkách. Wellness představuje zdraví v té nejpřirozenější a nejčistší podobě. Uspokojuje tělo procedurami využívajícími místní léčivé byliny, mořské řasy a uvolní psychiku mentálními cvičeními, jógou, tai chi¹⁰, případně individuální meditací. Této zajímavé problematice se věnují nejen profesionální sdružení, která poskytují malým a středně velkým hotelům informace a poradenství jak postupovat při jejich zavádění a provozování, ale zajímá i architekty, potravinářský průmysl, výrobce sportovních a zdravotnických zařízení.¹¹

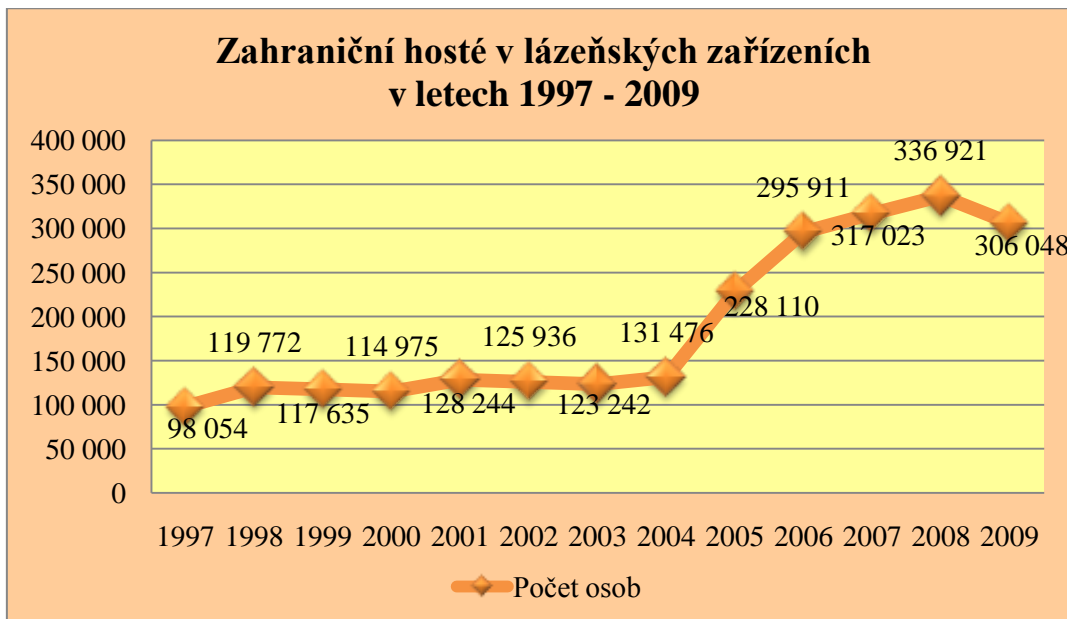
2.4 Vývoj počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních

Od polistopadových změn v naší společnosti došlo ke stabilnímu růstu počtu hostů v lázeňských ubytovacích zařízeních v České republice. Neustále rostou jak počty zahraničních, tak domácích hostů. Zřetelná rostoucí tendence je narušena v roce 2009, kdy je z grafu níže vidět pokles zahraničních hostů. Pokles lze vysvětlit nástupem finanční krize, která měla v tomto odvětví pomalejší nástup, a proto se projevila až v roce 2009 a ne již koncem roku 2008, jak tomu bylo jinde. Počet zahraničních hostů, po revolučních změnách, činil méně jak polovinu oproti roku 2008. Vliv na růst počtu hostů měl jednak pád režimu a přechod na demokratický model společnosti, ale rovněž uvolnění zahraniční

¹⁰ tai chi chuan = několikasetleté čínské bojové umění, směřující k harmonii duše a těla

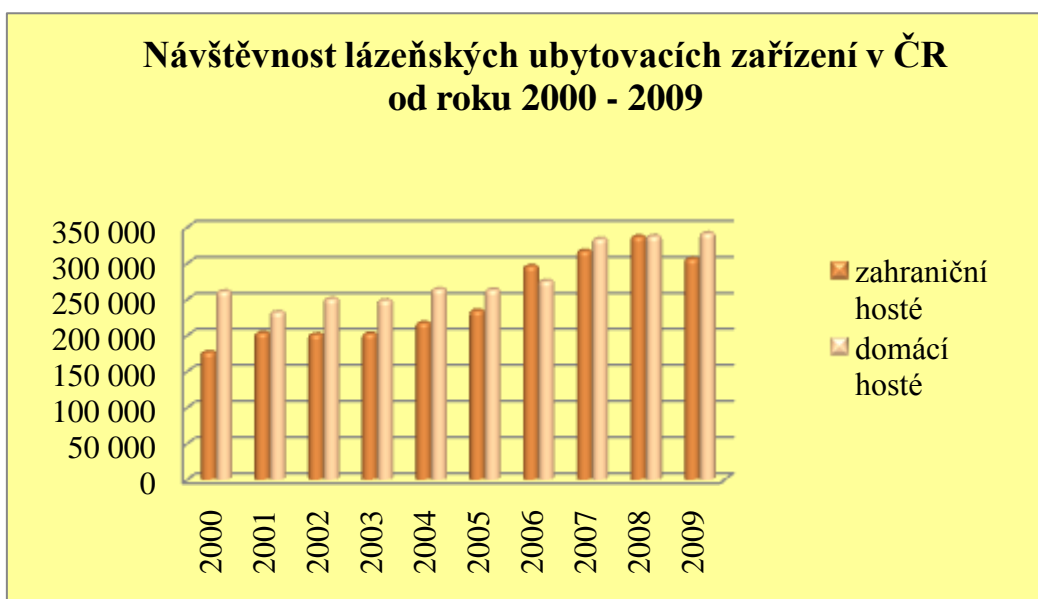
¹¹ HESKOVÁ, Marie, et al. *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. Praha : Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3. str. 45

politiky. ČR se začala otevírat Evropě i Světu, padla omezení pohybu a ČR začala pracovat na zlepšení služeb spojených s cestovním ruchem a lázeňstvím.

Graf 1: Zahraníční hosté v lázeňských zařízeních v letech 1997 – 2009

Zdroj: Graf zpracován z tab. 2, která je přiložena v příloze. Tabulka i graf byly vytvořeny podle vlastních potřeb a data byla převzata z webových stránek agentury CzechTourism.

Graf 2: Návštěvnost lázeňských ubytovacích zařízení v ČR od roku 2000 – 2009

Zdroj: Graf je zpracován podle tab. 3, která je přiložena v příloze. Tabulka i graf byly vytvořeny podle vlastních potřeb a data byla převzata z webových stránek agentury CzechTourism.

Vliv tehdejší doby je patrný také na poměru domácích a zahraničních hostů v hromadných ubytovacích zařízeních, kdy až do roku 2003 stále převládali domácí hosté nad hosty zahraničními. Avšak od roku 2004, se začínají počty obou skupin vyrovnávat

a dnes domácí hosté převažují jen lehce nad hosty zahraničními. Zlom mezi roky 2003 a 2004 je možné vysvětlit vstupem České republiky do Evropské unie, čímž jsme se ještě více přiblížili vyspělým evropským státům. Evropská unie s sebou přinesla také mnohá ulehčení, jako je volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu.

2.4.1 Finanční krize a lázeňský cestovní ruch

Finanční krize vypukla v USA už koncem roku 2007 a stále trvá. Ekonomická situace na trhu, která trvá od roku 2007, ovlivnila a stále ovlivňuje podnikání v České republice. Samozřejmě celosvětová finanční krize postihla i cestovní ruch a tím i všechna jeho odvětví. Lázeňství ale mělo oproti výrobní sféře jistou výhodu v době přenosu primárního problému do terciární sféry, zjednodušeně řečeno v pomalejším nástupu krize. Proto ty nejtvrďší dopady přišly až v průběhu léta 2009. Bohužel stejná setrvačnost bude zřejmě působit i ve fázi oživení. Počet návštěvníků je ve srovnání s minulými sezonami nižší. Hlavní důvody vedoucí k tomuto vývoji jsou celkové podmínky v hospodářství a sociálním vývoj, což v podstatě znamená snížený výkon hospodářství a také zvýšenou míru nezaměstnanosti. Pro domácnosti je to faktor omezující jejich spotřebu, což se přímo dotýká lázeňského cestovního ruchu.

Přestože zářná historie českého lázeňství rozhodně není na ústupu ani na začátku 21. století. Bohužel o bývalé slávě si může nechat jen zdát. V minulosti se naše země pyšnila více než 250 místy zvanými lázně. Dnes lze dojít k podstatně nižšímu číslu, přesto však není zanedbatelné. 37 lázeňských lokalit je dobrým argumentem, že se oboru poměrně dobře daří i dnes.

Dnes se asi nenajde obor, který by krize nezastihla, lázeňství by však z nepříjemné finanční situace mohlo významně profitovat. V konečném důsledku nastalá krize pročistí a stabilizuje přesycený trh a pomůže korigovat jak nerealistická očekávání, tak i nezvládnuté podnikatelské záměry. Je pravděpodobné, že zahraniční dovolená bude místní obyvatelé díky rostoucím nákladům lákat méně než relaxace v ozdravných zařízeních na dosah ruky. Změnou oproti minulým letům je ale v podílu samoplátců na úkor pacientů. Hrazených pobytů doporučených lékařem neubývá, ale počet návštěvníků hledajících v lázních uvolnění a relaxace pomalu roste. Tyto změny jsou na našich lázních znát. Dochází k výrazným změnám, po všech stránkách tak svým

klientům mohou nabídnout stále širší škálu vyžití, přibývá i ojedinělých procedur a léčebných programů.

Naše lázně tedy procházejí poměrně významnými proměnami. Přes vlnu trendů a inovací ale jistě nehrozí, že by původní význam slova lázeň – tedy koupel – měl v dohledné době šanci na zánik.¹²

2.4.1.1 Zahraňiční hosté v lázeňských ubytovacích zařizováních

Celkem jasný propad zahraňiční klientely v českých lázních je částečně kompenzován lehkým nárůstem tuzemských klientů. Do budoucnosti je možné předpokládat určitý návrat zahraňičních klientů. V prognózách se objevuje horizont 3 až 4 let. V roce 2009 přijelo do českých lázní celkem 647 568 hostů, oproti roku 2008 je to 4 % úbytek. Velký úbytek zaznamenaly počty zahraňičních hostů a to oproti roku 2008 celkem o 9%, naopak domácích hostů ještě o 1% přibylo. Do českých lázní jezdí nejvíce zahraňičních hostů z Německa, v roce 2009 jich bylo 176 560, jejich počet klesl o 9%, proto je tento propad pro lázeňská ubytovací zařizování důležitý a je třeba se na něj zaměřit. Hned v závěsu na druhém místě jsou hosté z Ruska s počtem 54 102 hostů, také hostů této národnosti rapidně ubylo a to o 21 %. Tento pokles má především velký vliv na Karlovarský kraj, kde je největší koncentrace právě hostů této národnosti. Za zmínku stojí také třetí příčka, která patří hostům z ostatních asijských zemí, kde byl zaznamenán dokonce růst o 4%. Následuje Ukrajina, Rakousko, Izrael, ostatní evropské země, Slovensko, USA, Polsko a další. Velký potenciál leží v zahraňičí, až budou pojišťovny proplácet lázeňské léčebné pobyty i v zahraňičních zemích v rámci EU, opět by se tím měly navýšit počty zahraňičních turistů.

¹² Lázeňství jako naše rodinné stříbro. *Lidové noviny* [online]. 2009 [cit. 2010-02-04]. Dostupný z WWW: <http://www.lidovky.cz/lazenstvi-jako-nase-rodinne-strebro-d7r-/ln_noviny.asp?c=A091120_100011_ln_noviny_sko&klic=234272&mes=091120_1#main>. ISSN 1213-1385 .

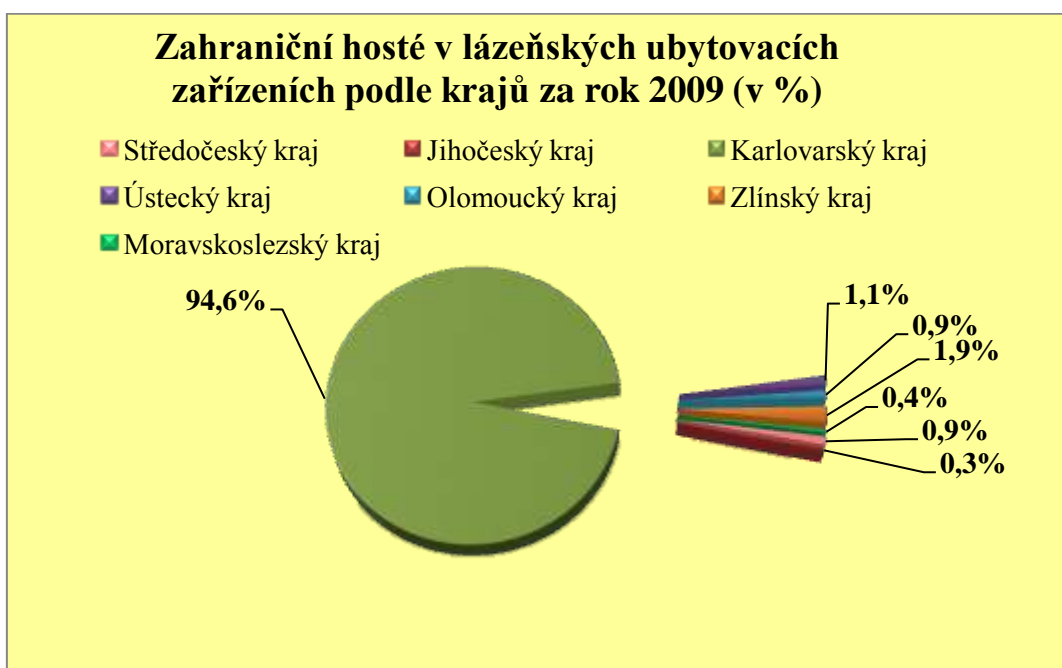
Tab. 1: Zahraniční hosté v lázeňských ubytovacích zařízeních podle zemí v letech 2008 - 2009

		Počet hostů v letech		Index 2009/2008	Průměrná doba pobytu ve dnech	Počet přenocování
		2008	2009			
	Hosté celkem	674 313	647 568	96%	11,3	6 689 216
	Domácí hosté celkem	337 392	341 520	101%	12,8	4 031 776
	Zahraniční hosté celkem	336 921	306 048	91%	9,7	2 657 440
1	Německo	193 799	176 560	91%	9,3	1 471 844
2	Rusko	68 237	54 102	79%	13,7	685 800
3	Ostatní asijské země	21 699	22 535	104%	7,2	139 052
4	Ukrajina	7 893	6 456	82%	13,3	79 433
5	Rakousko	5 396	5 515	102%	6,9	32 294
6	Izrael	4 339	4 466	103%	13,8	57 215
7	Ostatní evropské země	4 822	4 365	91%	9,9	38 676
8	Slovensko	3 594	4 345	121%	5,1	17 999
9	USA	3 315	3 304	100%	9,8	29 183
10	Polsko	3 301	3 012	91%	4,6	10 981
11	Francie	1 847	1 907	103%	4,5	6 666
12	Itálie	1 474	1 802	122%	5,3	7 806
13	Spoj. král. V. Británie a Sever. Irsko	1 692	1 592	94%	4,6	5 708
14	Nizozemsko	1 531	1 421	93%	6,8	8 225
15	Švýcarsko	1 246	1 252	100%	5,3	5 347
16	Belgie	741	1 124	152%	5,1	4 602
17	Švédsko	878	1 081	123%	5,1	4 478
18	Maďarsko	1 252	1 081	86%	3,8	3 048
19	Čína	1 014	1 044	103%	2,2	1 223

Zdroj: CzechTourism [online]. c2005-2010 [cit. 2010-03-17]. Lázeňské statistiky. Dostupné z WWW: <<http://www.czechtourism.cz/lazenstvi/lazenske-statistiky/>>.

2.4.1.2 Vliv krize na úbytek hostů za poslední dva roky

Za poslední rok došlo k velkým změnám především ve složení lázeňských hostů. Velkou měrou ubyli němečtí hosté, kteří i přesto stále tvoří nejpočetnější skupinu zahraničních návštěvníků v našich lázeňských ubytovacích zařízeních. Nejhorší dopad měla tato situace na hotely a rezorty, které přímo závisí na německy mluvící klientele. Právě u tohoto národa je důvod jejich chování nasnadě. Němci, pokud je opravdu potřeba a nastane podobná krize, dovedou šetřit. Druhým důvodem jejich jednání je zřejmě i to, že už pro ně Česko není tak levným státem a hledají alternativy v Polsku či Maďarsku. Ruští hosté jsou na tom podobně, Česká republika už pro ně není tak zajímavá ani levná a nenabízí nic nového, za čím by se tato klientela měla vrátet. Úbytek ruských hostů postihl nejvíce Karlovarský kraj, kde je jich jednoznačně největší koncentrace. Přesto je podle grafu níže zřejmé, že nejnavštěvovanějším krajem z řad zahraničních klientů je právě Karlovarský kraj. Zavítá sem celkově 94,6 % všech zahraničních lázeňských hostů, kteří navštíví ČR. Karlovarský kraj je velmi navštěvovaný lázeňský rezort, protože na jeho území se nachází hned šest lázeňských míst, z nichž nejznámější jsou Karlovy Vary, Mariánské lázně, Františkovy lázně, Jáchymov a další. Ubylo také arabských hostů, ale ti se začínají opět vrátet. Ostatní kraje se s návštěvností zahraniční klientely pohybují okolo 1 až 2 %.

Graf 3: Zahraníční hosté v lázeňských ubytovacích zařízeních podle krajů za rok 2009 (v %)

Zdroj: Graf zpracován z tab. 4, která je přiložena v příloze. Tabulka i graf byly vytvořeny podle vlastních potřeb a data byla převzata z webových stránek agentury CzechTourism.

Čeští lázeňští hosté nejsou tak jednoznačně vyhraněni jako zahraniční klienti. Češi jezdí do lázní nejčastěji v Karlovarském kraji, kam zavítá 29,8 % hostů, hned na druhém místě je kraj Zlínský, kde se nacházejí známé lázně Luhačovice a sem přijede celých 20,6 % českých hostů. Třetí místo v návštěvnosti patří Olomouckému kraji, kterému patří 16,9 % hostů. Do Olomouckého kraje jezdí klienti do několika lázeňských míst, z nichž nejznámější jsou lázně Teplice nad Bečvou a.s. a Priessnitzovy lázně a.s. Další místa patří popořadě Jihočeskému, Moravskoslezskému kraji, hned v závěsu je Středočeský kraj a posledním je kraj Ústecký.

Graf 4: Čeští hosté v lázeňských ubytovacích zařízeních podle krajů za rok 2009 (v %)

Zdroj: Graf zpracován z tab. 4, která je přiložena v příloze. Tabulka i graf byly vytvořeny podle vlastních potřeb a data byla převzata z webových stránek agentury CzechTourism.

2.4.1.3 Zkrácení doby pobytů v lázeňských ubytovacích zařízeních

Největší změna nastala ve zkrácení doby ubytování a to velmi razantní. Ještě před třemi roky byla doba ubytování kolem tří týdnů, dnes jsou to pouhé dva týdny i méně. Průměr naopak zvyšují Arabové, kteří jsou ochotni u nás pobýt i měsíc.

2.4.1.4 Predikce zlepšení do budoucnosti

Právě z těchto důvodů by se hoteliéři a lázeňská zařízení i města měla snažit více než jindy, zaměřit na propagaci, zavádění novinek a zajímavostí, aby byly schopni poskytovat konkurenci schopné služby a vytvořili si prostor pro budoucí vývoj. Mezi důležitá opatření do budoucna, by však měla být vhodná legislativní úprava a také určitá změna ve výuce

na hotelových školách, na jejíž úroveň si hoteliéři často stěžují. Změny a opatření by měly být takové, aby zjednodušily vývoj tohoto perspektivního oboru.

Je však slyšet i hlasy, které nevidí současnou situaci v lázeňském cestovním ruchu tak bledě. Říkají, že krize pouze přibrzdila dosavadní rozvoj českého lázeňství a jeho perspektivy jsou z dlouhodobého hlediska pozitivní. Což je dobrá zpráva pro všechny, nejenom pro osoby podnikající v lázeňském cestovním ruchu, protože na cestovní ruch navazují další obory jako je doprava, kultura a mnoho dalších.¹³

3 Vývoj lázeňství v České republice

3.1 Počátky lázeňství

Využívání přírodních léčivých zdrojů, koupele, lázně, pití vod a lázeňské léčení hrály v lékařství odedávna značnou roli jako jeden z nejstarších způsobů terapie, užívané od nepaměti až do současnosti. V blízkosti zdrojů, především okolo vývěrů minerálních a termálních vod ke koupelím a k pití vznikala postupně léčebná místa. Také ložiska rašeliny, slatiny a bahna poskytovala cenný materiál pro ohřívané koupele a zábaly, oblíbené u revmatiků. Příznivé klima dalo vznik mnoha vyhledávaným léčebným místům. U zrodu lázeňských míst však nebyly vždy nezbytně přírodní zdroje. Někdy silná osobnost reformátorského léčitele, často laika, prosadila nové metody, využívající třeba jen obyčejné studené vody v rozmanitých aplikačních formách k léčení a přispěla ke vzniku renomovaných léčebných míst.

Lázně a lázeňství nejsou rozloženy po celém světě rovnoměrně. Třebaže se využitelné zdroje odedávna vyskytovaly na mnoha místech, zůstalo lázeňství v našem slova smyslu vlastně převážně evropskou záležitostí. Jen menším dílem se vyvíjelo, také v Asii. Nejstarší tradice lázeňství jsou v Evropě v Itálii, dále v našich zemích a v Německu, Francii, Španělsku, Polsku a Rusku. V anglo-saských zemích a v Americe nebylo ani v minulosti příliš rozšířeno a postoj k němu byl stále zdrženlivý, takže ani v současnosti není příliš využíváno.

¹³ *Vysoká škola hotelová v Praze, spol.s r.o* [online]. 2009 [cit. 2010-02-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.vsh.cz/cz/12-konference-sdruzeni-lazenskych-mist-cl364.html>>.

Tradice našeho lázeňství jsou mladší, než je tomu v jižní Evropě a v zemích středomořské oblasti. Přesto, si však naše lázeňství získalo v minulosti mimořádný věhlas i vážnost v evropském povědomí a konečně i své místo v dějinách lékařství a balneologie. Především západočeské lázně se staly pojmem již v minulém století. Nebylo tedy náhodou, že se právě v Praze dostala jak balneologie, tak i vodoléčba prvně jako obor přednášený na evropské univerzitě.¹⁴

3.2 Rozvoj českého lázeňství

Lázeňství v České republice má již dlouholetou tradici. Lázně prožívaly v českých zemích nebývalý rozkvět, především v 19. století, ale také úpadek během dvou světových válek a za totalitního režimu. Po roce 1989 byla započata nová cesta směrem k prosperitě. Velké finanční prostředky byly investovány do infrastruktury, zastaralé budovy a lázeňská zařízení prošly rozsáhlými rekonstrukcemi a modernizací. Kvalita poskytovaných služeb se neustále zvyšuje. To je samozřejmě nezbytné pro získání a udržení přední pozice českých lázní na světovém trhu.¹⁵

Jak už bylo řečeno, v 19. století zažily lázně velký rozmach a to hlavně díky tomu, že veškerá empirická pozorování pozitivního vlivu přírodních léčivých zdrojů na člověka dostaly, i vzhledem k vývoji vědy a medicíny, léčebný a odborný charakter. Tímto vývojem se lázeňství v ČR stává nedílnou součástí lékařství. Udržet léčebný charakter lázní je v době tržního hospodářství velmi obtížné, přesto všechno je právě důraz na léčebný aspekt lázní tím, co vydobylo českým lázním věhlas v mnoha zemích celého světa.¹⁶

Hlavní příčinou pozitivních výsledků léčebných pobytů v lázních je propojení odborných znalostí lékařů s využitím přírodních zdrojů a změnou životního stylu pacientů. To v podstatě spojuje dva možné proudy v lázeňství, a to tradiční léčebné lázeňství se silným medicínským zázemím, a lázeňství jako prevenci proti nemocem, pod které se může řadit wellness a zdravotní cestovní ruch.

¹⁴ *Sdružení lázeňských míst ČR : Historie* [online]. [2007] [cit. 2009-11-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.spas.cz/historie.htm>>.

¹⁵ KAJLÍK, Vladimír, za kol. *České lázně a lázeňství*. Praha : MMRČR, 2007. 219 s. Dostupný z WWW: <[http://ct.scentrum.cz/eknihovna/index.php?SERV\[service_id\]=ek_preview&SERV\[mess_id\]=preview](http://ct.scentrum.cz/eknihovna/index.php?SERV[service_id]=ek_preview&SERV[mess_id]=preview)>. ISBN 978-80-239-9330-1. str. 3

¹⁶ *Svaz léčebných lázní ČR* [online]. 2009 [cit. 2009-12-13]. Dostupný z WWW: <http://www.lecebne-lazne.cz/cs/ceske-lazenstvi/tradice-a-historie>.

3.2.1 Balneologie

Podle Jandové je balneologie nauka o léčení přírodními, na určité místo vázanými, léčivými zdroji, jejich účincích na lidský organismus a lázeňských léčebných metodách.

Balneoterapie je léčba přírodními léčivými zdroji (PLZ), tj. přírodními minerálními vodami, plyny, rašelinami, bahny a klimatem, je souhrnem konkrétních léčebných postupů užívaných v místě příslušného přírodního léčivého zdroje pod lékařským vedením za účelem uzdravení či poměrného zlepšení funkcí organismu.¹⁷

Dnešní balneologie se ve výběru svých léčebných prostředků neomezuje jen na přírodní léčivé zdroje, ale kombinuje toto léčení s dietoterapií, pohybovou léčbou, včetně léčebného tělocviku, masážemi, vycházkami do přírody, s fyzikální léčbou (fyziatrií) a konečně i s léčbou medikamentózní.

Vědecké výzkumy v oblasti balneologie podstatně přispěly k racionálnímu pojetí balneologie. Přístup k lázním a lázeňství jako zařízením striktně vyhrazeným k léčbě, rekonvalescenci a rekreačním pobytům pracujících, radikálně změnil a postupně zcela vytěsnil kulturně-společenský rozměr lázní a lázeňského života, jak byl pojmán v 19. a počátkem 20. století. První světová válka předznamenala konec zlatého věku lázní v Evropě a konec „ducha doby“ středoevropské lázeňské kultury v Evropě. Karlovy Vary, Mariánské Lázně, Teplice a další lázně přestaly být diplomatickými salóny velkého světa.¹⁸

3.2.2 Přírodní léčivé zdroje

Přírodními léčivými zdroji jsou přirozeně se vyskytující minerální vody, plyny, peloidy a klimatické podmínky, které mají vlastnost vhodnou pro léčebné využití, a o této skutečnosti bylo Ministerstvem zdravotnictví na základě odborných posudků vydáno osvědčení. MZ ČR stanoví podle § 46 odst. 1, písm. a) až h) zákona č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (tzv. lázeňský zákon) a podle Vyhlášky MZ ČR č. 423/2001 Sb., kterou se stanoví způsob a rozsah

¹⁷ JANDOVÁ, Dobroslava. *Balneologie*. 1. vyd. Praha : Grada, 2009. 424 s., 16. ISBN 978-80-247-2820-9. str. 2

¹⁸ KAJLÍK, Vladimír, et al. *České lázně a lázeňství*. Praha : MMRČR, 2007. 219 s. Dostupný z WWW: <[http://ct.scentrum.cz/eknihovna/index.php?SERV\[service_id\]=ek_preview&SERV\[mess_id\]=preview](http://ct.scentrum.cz/eknihovna/index.php?SERV[service_id]=ek_preview&SERV[mess_id]=preview)>. ISBN 978-80-239-9330-1. str. 8, 29

hodnocení přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod a další podrobnosti jejich využívání, požadavky na životní prostředí a vybavení přírodních léčebných lázní a náležitosti odborného posudku o využitelnosti přírodních léčivých zdrojů a klimatických podmínek k léčebným účelům, přírodní minerální vody k výrobě přírodních minerálních vod, k výrobě balených přírodních minerálních vod, a o stavu životního prostředí přírodních léčebných lázní (vyhláška o zdrojích a lázních).¹⁹

3.3 Lázeňská léčba

3.3.1 Zdravotní péče ČR

Lázeňská léčba je nezbytnou součástí potřebné zdravotní péče hrazené ze zdravotního pojištění všemi zdravotními pojišťovnami ČR. Cílem lázeňské léčby je dokončit léčebný proces v návaznosti na péči v nemocnicích či odborných ambulancích (např. pooperační stavy pohybového aparátu či zažívacího ústrojí, onemocnění oběhového ústrojí a srdce), u chronických onemocnění je cílem stabilizovat stav pacienta a průběh jeho nemoci (např. dýchací ústrojí). K lázeňské léčbě patří také edukace pacientů (např. nově zjištění diabetici), kde cílem pobytu je seznámení se s nemocí a možnými riziky v dalším životě. Indikační seznam vydávaný Ministerstvem zdravotnictví ČR upravuje, která onemocnění jsou předmětem lázeňské léčby.

3.3.2 Lázeňské léčba, relaxace a wellness v lázních

Jednotlivé lázeňské společnosti nabízejí také léčebné, relaxační a wellness pobyty, které si klient hradí ze svých vlastních prostředků. Využití znalostí a zkušeností odborného personálu v lázních a unikátních přírodních léčivých zdrojů v krásném prostředí jednotlivých lázní ČR jsou tou nejlepší investicí do vlastního zdraví. Pobyt v lázních přispěje k regeneraci fyzických i psychických sil každého klienta.

Dnes je wellness opravdovým pojmem a také samostatným oborem. Wellness je součástí životního stylu, který je v poslední době předně orientován na sebe sama a na zdravý životní styl, což nahrává jak lázním jako takovým, tak dalším relaxačním procedurám. Wellness je harmonické vyvážení těla, ducha a duše, je to starost o tělo, ducha

¹⁹ JANDOVÁ, Dobroslava. *Balneologie*. 1. vyd. Praha : Grada, 2009. 424 s., 16. ISBN 978-80-247-2820-9. str. 8

a duši. To může zahrnovat saunu, páru, plavání, vířivky, masáže, příjemnou relaxační hudbu a mnoho dalších procedur.²⁰

3.3.3 Formy a organizace lázeňského pobytu

3.3.3.1 Komplexní lázeňská léčba

Lázeňský pobyt pacientů je hrazen z prostředků nemocenského pojištění jednotlivých zdravotních pojišťoven. Komplexní lázeňská léčba je přidělena na návrh ošetřujícího lékaře, návrh je poté ještě posuzován revizním lékařem zdravotní pojišťovny. Následně je schválený návrh odeslán zdravotní pojišťovnou do lázeňské léčebny. Lázeňská léčba se předepisuje často po operacích, onkologických onemocněních, ale také lidem s vadami pohybového aparátu, chronicky nemocným dětem apod. Zdravotní pojišťovna hradí veškeré náklady léčebného pobytu v lázeňských léčebnách.

České lázeňství je charakteristické tím, že zhruba 55 až 60 % lázeňských pacientů tvoří pacienti s komplexní léčbou.

3.3.3.2 Příspěvková lázeňská léčba

Tato léčba je poskytována především v případech, kdy nejsou splněny podmínky pro poskytnutí komplexní lázeňské péče, především při chronických onemocněních. Zdravotní pojišťovny uhradí standardní vyšetření a léčení na základě platného návrhu na lázeňskou péči potvrzeném zdravotní pojišťovnou. Z toho vyplývá, že si pacient v tomto případě platí dopravu, stravování a ubytování sám. Většinou se jedná o tzv. ambulantní lázeňskou péči, kdy je pacient ubytován mimo léčebné zařízení.

3.3.3.3 „Samoplátcecká“ lázeňská léčba

Léčba pro samoplátce je určena pro osoby, které si v rámci lázeňského pobytu hradí všechny náklady bez spoluúčasti pojišťovny. Pobyt si mohou zajistit prostřednictvím cestovní kanceláře nebo přímo u jednotlivých lázeňských zařízení. Podíl této skupiny

²⁰ Svaz léčebných lázní ČR [online]. 2009 [cit. 2009-12-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.lecebne-lazne.cz/cs/ceske-lazenstvi/leceni-a-regenerace>>.

klientů se stále zvyšuje, ale délka pobytu je podstatně kratší. Převládají desetidenní a týdenní ozdravné a relaxační pobyty.²¹

3.3.4 Procedury

Zdravotní procedury se v souladu s léčebnými metodami, které praktikují jednotlivá lázeňská zařízení, dělí do čtyř skupin:

- **tradiční (klasické, standardní)** – kde se jedná o metody lázeňské léčby, která je založena především na využití přírodních zdrojů (minerální voda, peloidy – bahno, slatina, rašelina, plyn, klima)
- **tradiční (klasické, standardní, ale více zdokonalené)** – v těchto druzích procedur jde o metody založené na bázi lékařských technologií dlouhodobě používaných ve většině lázní (např. elektroléčba, magnetická léčba apod.)
- **netradiční lázeňské metody** – zařazené do lékařské praxe teprve v posledních desetiletích pod vlivem východní filozofie a wellness-kultury.
- **služby nelékařské povahy** – kdy jde o služby rámcově doplňující lázeňské léčebné programy (např. kosmetika, aktivní odpočinek atd.)²²

3.4 České lázeňství současnosti

3.4.1 Svaz léčebných lázní ČR

Svaz léčebných lázní České republiky vznikl jako zájmové profesní sdružení lázeňských společností krátce po revolučních změnách v bývalém Československu a dal si za cíl udržet a garantovat léčebnou úroveň těchto lázeňských společností. V současné době Svaz sdružuje 44 lázeňských společností ze všech lázeňských míst v celé ČR, které jsou uznávány všemi příslušnými státními autoritami a orgány v České republice a jsou napojeny na veřejný zdravotní systém. Svaz léčebných lázní ČR je členem Evropského svazu lázní se sídlem v Bruselu, jehož hlavním krédem je udržet a garantovat léčebné

²¹ DROBNÁ, D., Morávková, E. Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost. Praha:Fortuna., 2004. 205 s. ISBN 80-7168-901-7. str. 58

²² *Katalog lázní a wellness ČR* [online]. C.O.T. media s.r.o, 2008 [cit. 2009-11-19]. Dostupný z WWW: <http://www.czechtourism.cz/files/lazenstvi/lazne_2008_cj.pdf>.

lázeňství napříč Evropou. Svaz léčebných lázní je v podstatě takovým garantem kvality léčebného lázeňství v České republice.²³

3.4.2 Český inspektorát lázní a zřídels (ČILD)

Český inspektorát lázní a zřídels je, lépe řečeno byl součástí MZČR. ČILD měl dlouhou, více jak stoletou tradici, jeho existence vždy odrážela specifikum ČR spočívající ve výjimečném množství minerálních a léčivých vod (ale také peloidů a plynů) různorodého složení a zdravotních účinku. Tato organizace dohlížela na cenné přírodní bohatství a na trvalou udržitelnost jeho využívání a ochrany. V únoru roku 2008 MZČR zrušilo tento inspektorát jako samostatný odbor a byl personálně omezen na pouhé 2/3 svého původního stavu. Proti tomuto rozhodnutí samozřejmě protestovala Česká asociace hydrogeologů (ČAH) a Unie geologických asociací (UGA), a to hlavně z důvodu možného vzniku nebezpečí ohrožení léčivých pramenů nevhodnou činností. ČAH je členem UGA. Bohužel na oficiální dopis bylo odpovězeno více než zamítavě.²⁴

4 Neformální aspekty lázeňství a lázeňského cestovního ruchu

4.1 Rozbor pojmu

Aspekt nebo také hledisko, stanovisko uplatňované při posuzování něčeho, je důležité při posuzování různých návrhů. Právě podle aspektů je možné najít rozdílné zorné úhly na posuzovanou věc, či říci, že věc má dva aspekty a to objektivní a subjektivní. Bude se tedy jednat o různé pohledy na tutéž věc, v tomto případě na obor lázeňství.

Pro objasnění slova neformální je použit jeho opak, a pak tedy slovo formální znamená jednání či postup, ve kterém jsou zachovány společenské zvyklosti, obsahuje jistou obřadnost a zdůrazňuje formu na úkor obsahu, s tímto pojmem se pojí jistá formální

²³ Svaz léčebných lázní ČR [online]. 2009 [cit. 2009-11-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.lecebne-lazne.cz/cs/o-svazu-lazni/historie-cile-a-program>>.

²⁴ Geologové protestují proti zrušení samostatného Českého inspektorátu lázní a zřídels [online]. [2006] [cit. 2009-11-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.geolog.cz/aktuality/CIL.htm>>.

chladná zdvořilost a odměřenost. Pod slovem neformální je tedy možné si představit něco, co je méně svázané pevným řádem a naopak je pevně spjaté se smyslem a obsahem věci.²⁵

Po vysvětlení obou pojmů, si pod neformálními aspekty lázeňství je možné představit například současnou i minulou módnost tohoto odvětví, se kterou souvisí kulturní úroveň obyvatelstva, nebo jsou to také psychologické faktory a samotný zážitek.

4.2 Neformální aspekty současnosti

4.2.1 Působení lázeňského místa

Lidé mají velký zájem o prožitky, turista ať už je jakýkoliv se potřebuje identifikovat s navštíveným prostředím, potřebuje ho pochopit, teprve po tom je pro něho prostředí významné. Poznání je tvořeno řadou momentů, jako jsou: přírodní lokalita, kulturní ztvárnění, roční doba, ale i duševní a fyzické rozpoložení člověka.

Z toho plyne, že by majitelé a provozovatelé lázeňských ubytování a procedur měli dbát nejen na kvalitu stěžejních služeb jako je léčba, ale také na kulturní projekty, sportovní vyžití a celkové zkvalitnění poskytování doplňkových služeb a trávení volného času hostů.²⁶

4.2.2 Nárůst klientů vyššího věku

Z demografických průzkumů je zřejmé postupující stárnutí populace. V lázeňství to do budoucna bude znamenat výrazný nárůst osob ve vyšším věku s dlouhodobým trváním. Přičemž senioři budou mnohem zdravější a budou disponovat vyššími příjmy, než tomu bylo v minulosti.

V současnosti a do budoucna by mělo být prioritou orientace na tyto přibývající klienty

a to:

- zaměřením na kvalitu, pohodlí a bezpečnost,
- relaxační aktivity,

²⁵ PETRÁČKOVÁ, Věra, a kol. *Akademický slovník cizích slov*. 1. vyd. Praha : AV ČR, 1995. 2 sv. (445, 465 s.). ISBN 80-200-0497-1.

²⁶ ŠTÝRSKÝ, J., ŠÍPEK, J. *Geografie cestovního ruchu Evropy a světa*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2008. ISBN: 978-80-704-442-2. str. 8

- důrazem na klid, pohodlí a věk,
- nabídkou kratších pobytů, které jsou pro seniory atraktivnější.

4.2.3 Životní styl lázeňských hostů

Životní styl se mění v historii i čase a jeho změny povedou ke změně pohledů vlastních lázeňských hostů na jejich osobní potřeby a chování. Současný životní styl většiny populace je velmi náročný jak fyzicky, tak především psychicky. Ráno odcházíme a večer se vracíme.

Řešením této situace se mohou stát nové typy pobytů:

- antistresové pobyty většinou kratšího rázu určené především pro manažery,
- relaxační pobyty, které zahrnují masáže, odpočinkové aktivity jako je například golf a další,
- důležitá pro majitele zařízení bude také orientace a specializace na specifické koníčky a zájmy hostů.

4.2.4 Význam zachování zdraví

Dlouhodobé zachování zdraví se stává prioritou oproti době například před 20 lety, kdy lidé měli jistotu bydlení a dlouhodobé práce. Dnes si všichni začínají uvědomovat význam zdravotního stavu a v budoucnu tomu tak nadále bude. V současnosti lidé pracují déle, neustále se posouvá hranice věku odchodu do důchodu, a tak bude nutností udržet se v aktivním životě déle. Z těchto důvodů opět přibudou ozdravné a detoxikační pobyty:

- pobyty zaměřené na péči o tělo, jako celek,
- aktivní odpočinek,
- wellness produkty a procedury,
- přibude také poptávka po fitness centrech a dalších službách sloužících k uchování tělesného zdraví.

4.2.5 Rostoucí všeobecné povědomí lázeňských hostů

Do budoucna bude neustále narůstat průměrná úroveň vzdělanosti. Výsledkem tohoto jevu bude při výběru konkrétní lázeňské destinace také rostoucí role umění, kultury, historie, včetně rostoucího významu výchovných a duchovních hodnot.

- předpokládá se růst poptávky po speciálních produktech,
- také tvořivější a lepší trávení volného času mezi léčivými procedurami, jako je divadlo, muzeum, přednášky a semináře o zdravém životním stylu a dalších revolučních metodách zaměřených na duši i tělo.

4.2.6 Důraz na kvalitní strávení volného času

V dnešní moderní společnosti se klade velký důraz na běžný život člověka, tím dochází ke zvýšené poptávce po volném čase a relaxaci. Tento trend má, ale i svou odvrácenou stranu, a to je úbytek ve volných disponibilních příjmech vzhledem k rostoucímu počtu dnů placené dovolené. To vede k těmto důsledkům:

- lidé budou místo dlouhých pobytů poptávat více krátkodobých programů, např. prodloužených víkendů, víkendů a dní,
- větší důraz bude kladen na cenu produktů – aby byly co nejlevnější,
- půjde spíše o relaxační pobyty.

4.2.7 Využití dřívějších zkušeností hostů

Při výběru produktů lázní i konkrétní destinace bude kladen důraz na kvalitu a na poměr kvality a ceny. Důsledky:

- klienti s dobrými zkušenostmi se budou vracet do míst, kde byli spokojeni,
- porostou preference regionů, které nabízejí širokou, rozmanitou a zcela vyváženou koncepci, poroste poptávka po lepším destinačním managementu.

4.2.8 Zapojení informační technologií do prezentací lázeňských míst

V současné době se dá říci, že přístup k internetu má každý a s jeho dalším rozšiřováním a velkým zájmem o informace, které se týkají jednotlivých lázní, potažmo poskytovaných procedur a dostupných aktivit, bude vzrůstat i význam vizuálních prezentací. Důsledek:

- vzroste potřeba spolehlivých on-line rezervací, a to hlavně ze strany více zkušených klientů,
- objeví se velké nároky na webové prezentace, které budou napříště nutně poskytovat veškeré možné informace o destinaci, poskytovaných službách a produktech, a o přístupná připojení a prolinky.²⁷

4.3 Vazba neformálních aspektů lázeňství s institucionální ekonomikou

Základní myšlenka institucionální ekonomie zní: „Růst a rozvoj závisejí rozhodujícím způsobem na současných platných institucích“. Přičemž nejpodstatnější součástí institucí, aby mohly fungovat tak, jak mají, jsou vlastnická práva. Právě na jistotě vlastnických práv je založen celkový směr např. investic do dlouhodobého kapitálu, nebo do ochoty rozvoje, modernizace a specializace.²⁸ Nejpodstatnější změnu pro lázeňství, znamenal přechod od socialismu do demokratického modelu společnosti. V dobách socialismu byly veškeré lázně znárodněny a tedy centrálně řízeny státem, to znamenalo naprostou absenci individuálních metod rozvoje a dalších modernizací. Po změně režimu došlo k privatizaci a přechodu většiny lázní na akciové společnosti, přičemž některé zůstaly nadále v majetku státu. Po roce 1989 vznikalo velké množství zákonů a novel, např. došlo k přizpůsobení zákona č. 20/1966 Sb., zákon o péči o zdraví lidu, demokratickým poměrům, nebo došlo ke stanovení přírodních léčivých pramenů, které budou v majetku státu. Změnily se normy upravující hygienické normy staveb i předpisy upravující zdravotní pojišťovny a další zákony, normy a předpisy dotýkající se lázeňství. Stěžejním zákonem upravujícím

²⁷ *CzechTourism* [online]. 2003 [cit. 2010-02-24]. Trendy v cestovním ruchu v Evropě. Dostupné z WWW: <<http://www.czechtourism.cz/files/statistiky/etctrendy.pdf>>.

²⁸ VOIGT, Stefan. *Institucionální ekonomie*. 1. vyd. Praha : Alfa, 2008. 229 s. ISBN 978-80-87197-13-4.

lázeňství je zákon č. 164/2001 Sb., o lázeňství. Veškeré tyto a další změny měly a mají vliv na lázeňství a tím se promítají i do jeho neformálních aspektů.

4.4 Změna ve vnímání lázeňství

V 18. a 19. století vznikalo velké množství lázní v Evropě, a tím pádem i u nás. K rozvoji lázeňství přispěl velkou měrou především významný pokrok ve vzdělání a rozvoj vědy. Další důležité předpoklady pro rozvoj lázeňství bylo zlepšení komunikací a dopravních možností. Lázně se stávaly doménou hlavně nejbohatší vrstvy společnosti. Postupem času se lázeňská střediska, stávala středisky kultury a kulturního života, sjížděli se zde významní a známí lidé z domova i ze zahraničí.

V období od druhé poloviny 19. století až do druhé světové války prožívají lázně svůj zlatý věk. Lázeňství dostává masový rozměr, stává se dostupnější stále širší klientele, také díky vzniku prvních zdravotních pojišťovacích společností, které se podílí na úhradě lázeňské péče. Léčebné metody jsou stále zdokonalovány a mají stále více vědecký charakter.

V roce 1948 došlo ke znárodnění všech přírodních léčivých zdrojů a lázní. Tímto se lázně staly hlavně zdravotnickými zařízeními. Převažovali hosté, kteří měli svůj pobyt hrazen z prostředků zdravotního pojištění. Přebývali tedy hosté, kteří dostali pobyt jako odměnu za dobrou práci, nebo pacienti po nějakém zákroku. Přijížděli také klienti ze zahraničí, kde měli prvenství hosté ze zemí východního bloku. Tehdejší do roku 1989 jedinou cestovní kancelář specializovanou na lázeňské klienty byla společnost Balnea.²⁹

Po roce 1989 si české lázeňství prošlo obdobím revitalizace a nového rozvoje. Změnily se legislativní podmínky pro provozování lázeňských zařízení a také politické, sociální, ekonomické a demografické faktory, které rozvoj lázeňství ovlivňují.³⁰

Naprostá většina lázeňských zařízení přešla po roce 1992 do soukromého sektoru. Vznikly akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným. Pouze několik dětských léčeben a lázeňských rehabilitačních zařízení zůstalo ve vlastnictví státu. Došlo k poklesu léčených pacientů z důvodu poklesu návštěvníků ze socialistických zemí. Od roku 1995,

²⁹ DROBNÁ, D., Morávková, E. Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost. Praha: Fortuna., 2004. 205 s. ISBN 80-7168-901-7. str. 111,112

³⁰ ATTL, Pavel. Kdo jsou návštěvníci českých lázní. *Vademecum : Zdraví*. 8.12.2007, 2, s. 56-57. Dostupný také z WWW: <<http://vademecum-zdravi.cz/kdo-jsou-navstevnici-ceskych-lazni/>>. ISSN 1802-3959.

však počet hostů výrazně stoupal, zásluhou rostoucího podílu pacientů, kteří si léčbu hradili na vlastní náklady. K výraznému poklesu došlo po letech až v roce 2009, a to díky finanční krizi, kdy většina lázeňských zařízení přišla především o zahraniční klienty, kteří se v současné době začínají pozvolna vracet. Dá se říci, že situaci zachránili čeští návštěvníci, kterých naopak oproti minulým letům přibývalo. Na tomto případě je možné ukázat zvrát v myšlení lidí v tom smyslu, že si stále více uvědomují nutnost udržení svého zdraví na dobré úrovni. V České republice má lázeňství dlouholetou tradici a úzké propojení s kulturním a společenským životem, vysokou kvalitu péče a léčebných metod, tudíž má slibnou budoucnost.³¹

5 Lázně Poděbrady, případová studie

5.1 Historie Poděbrad

Město Poděbrady vzniklo z původního názvu „podebrodem“ v roce 1224 při důležitém přechodu Labe. Město Poděbrady leží v Polabské nížině na řece Labi 50 km východně od hlavního města při dálnici D11. Nadmořská výška 190 m n. m. řadí Poděbrady mezi nejteplejší místa v republice s nejstabilnějším klimatem. Město má 13 400 obyvatel a přibližně stejné množství pacientů a návštěvníků město každoročně navštíví. Dominantou města je zámek, původně gotický hrad vybudovaný ve 13. století jako důležitý strategický bod v rámci ochrany Prahy. V minulosti zde sídlili a vládli nejvýznamnější čeští panovníci, mezi nimi Přemysl Otakar II., Rudolf II., Marie Terezie a zejména Jiří z Poděbrad.

Ovšem nejvýznamnějším rokem byl pro novodobé dějiny města rok 1905, kdy pruský proutkař Karel Bülow na přání tehdejšího vlastníka poděbradského zámku knížete Hohenlohe označil místo na vnitřním nádvoří zámku, kde později po složitém a nákladném hloubení vytryskl 1. srpna z hloubky 96,7 m silný pramen minerální vody. Záhy poté nechal na doporučení lékaře Dr. Boučka, který jako první pochopil význam vody bohaté na oxid uhličitý pro léčení některých chorob, kníže Hohenlohe 5. června roku 1908 slavnostně vysvětit Knížecí lázně. Následující zahajovací lázeňská sezóna přinesla nečekaný úspěch, který se stal předzvěstí nového „zlatého“ věku města.

³¹ DROBNÁ, D., Morávková, E. *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. Praha: Fortuna., 2004. 205 s. ISBN 80-7168-901-7. str. 113

O několik let později lázně přešly do správy města a v roce 1919 byla za účasti České banky v Praze založena „Akciová společnost Uhlíčitě lázně a zřídla v Poděbradech“. Dalším důležitým mezníkem v jejich historii se stal rok 1926, kdy tato lázeňská společnost koupila hotel U krále Jiřího a proměnila ho v „První vyšetřovací a léčebný ústav“ specializovaný na nemoci srdce. V těchto letech zde působil prof. Dr. Václav Libenský, zakladatel a první prezident České kardiologické společnosti, jehož zásluhou ústav získal velké renomé po celé Evropě.

Další rozvoj lázní zbrzdila II. světová válka. Poděbrady se staly místem vojsk německé armády a všechny větší lázeňské objekty byly přeměněny na lazarety čekající na vězně z koncentračních táborů a vojáky z front. Po válce v roce 1948 byly lázně zestátněny a jejich hlavním provozovatelem se stala státní zdravotní správa.

Až změnou režimu v tehdejším Československu v roce 1989 přišla nová éra do českého lázeňství. To se v lázeňském městě Poděbrady projevilo 1. května 1992, kdy byla ustavena akciová společnost pod názvem „Lázně Poděbrady“, která po 44 letech navázala na tradici úspěšné akciové společnosti za první republiky.

5.1.1 Poděbradka

První láhev minerální vody Poděbradky byla naplněna roku 1908 v zámeckých sklepích. Objem výroby tehdy činil 6 - 8 naplněných láhví za minutu. Na základě zvyšování poptávky se roku 1911 zahájila stavba samostatné plnárny v blízkosti Lázeňské kolonády. První automatizovaná linka měla kapacitu výroby 2 000 kusů láhví za hodinu. Produkce minerální vody se stále zvyšovala, v roce 1923 dosáhla přibližně 11 022 hektolitřů. Distribuována byla nejenom po českých zemích, ale i do zahraničí. Budova plnárny byla využívána nepřetržitě až do roku 1993.

Novodobá historie produkce minerální vody Poděbradka se píše od roku 1993 založením firmy Poděbradka s. r. o. V souvislosti s tím došlo v roce 1994 k zahájení provozu zcela nového velkokapacitního výrobního areálu na okraji Poděbrad, v městské části Velké Zboží. Pro toto místo bylo nezbytné i zřízení nových vrtů. Vrtů má firma celkem 5, z toho 3 ve Velkém Zboží a 2 vrty v Hořátvi. Minerálka z nich má specifickou

chuť, je dále odželezněna a sycena oxidem uhličitým. Poděbradka je přírodní kyselka hydrogenuhličitano-chlorido-sodno-vápanatého typu.³²

5.2 Současnost Lázní Poděbrady, a.s.

V současné době mají Lázně Poděbrady, a.s. více než 800 lůžek určených pro léčbu a rekreaci klientů. Kromě tuzemských pacientů přijíždí do poděbradských lázní i mnoho zájemců ze zahraničí, zvláště z německy, rusky a arabsky mluvících zemí. Mezi důvody proč tito zahraniční hosté volí zrovna Poděbrady, je nejen dlouholetá tradice, ale i charakter města. Historické centrum skryté v zeleni parků poskytuje návštěvníkům velmi příjemnou atmosféru s mnoha možnostmi pro rekreaci i zábavu. V okolí jsou rozlehlé lesy a jejich romantické prostředí působí uklidňujícím dojmem, což může být pro návštěvníka z dnešní uspěchané doby, balzámem na duši i tělo. Zdejší rovinatá krajina je ideálním místem pro rekreační sportování, zejména pěší turistiku, vyjížďky na kole a in-line bruslení. Rozvoj infrastruktury je velkou výhodou pro význam města, dává obyvatelům i jeho návštěvníkům mnoho dalších příležitostí ke sportování (tenis, golf, jezdeckví, plavání, cyklistika, surfing, sportovní střelba, rybolov, míčové hry, fitness centra a další) i zábavě (koncerty, přednášky, výstavy, divadlo, kino, přehlídky, taneční večery, sportovní, kulturní a společenské akce, restaurace, bary, kavárny, diskotéky). Vycházkovými a výletními místy jsou zámek v Poděbradech s expozicí krále Jiřího z Poděbrad, muzeum, v okolí Poděbrad pak památník slavníkovské Libice, Nymburk, Kolín, zámky Chlumeck nad Cidlinou, Hrádek u Nechanic, Žleby, Kačina, obora Žehušice a skanzen lidové architektury v Přerově.

Velkou výhodou Poděbrad, je lázeňství, příjemné prostředí a strategická poloha uprostřed republiky nedaleko Prahy. Právě proto je město každoročně vyhledávaným místem pro návštěvníky. Kvalitu a význam tohoto lázeňského města dokládá i dlouhá řádka známých osobností, které zde trávili svůj čas ať už jako jeho obyvatelé, pacienti, rekreanti či studenti. Mezi tyto lze jmenovat T. G. Masaryka, E. Beneše, K. Kramáře, V. Havla, F. Křižíka, F. Halase, S. K. Neumana, F. Kafku, M. Formana, E. Destinovou, R. Naskovou, V. Buriana, H. Růžičkovou a další.³³

³² Poděbradka [online]. 2010 [cit. 2010-03-28]. Poděbradka do rukou spotřebitelů. Dostupné z WWW: <<http://www.podebradka.cz/historie.php>>.

³³ Lázně Poděbrady [online]. [2009] [cit. 2010-02-11]. Dostupný z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/historie.php?pageID=2007>.

5.3 Vědecká rada

V roce 1997 vznikla na popud profesora Milana Šimánka, DrSc., Vědecká rada. Profesor soustředil tým špičkových odborníků z oblasti kardiologie a diabetologie a vytvořil Vědeckou radu Lázní Poděbrad. Tato rada navrhuje zavádění nových diagnostických a léčebných metod do lázeňské péče, kontroluje odbornou úroveň a garantuje vysoký standard lázeňské léčby. Odborná erudice³⁴ a obecně přijímaná autorita členů Vědecké rady je zárukou kvalifikované a moderní péče o klienty lázní.³⁵

5.4 Léčení v Lázních Poděbrady

5.4.1 Přírodní léčivé zdroje

V Poděbradech se nalézá silný pramen alkalicko-zemité kyselky s velkým obsahem magnézia a vápníku. Přírodní minerální voda Poděbradka je potom bohatá na oxid uhličitý. Poděbradka je silně mineralizovaná voda, jejíž pH dosahuje 5,83. Je hydrogenuhličitanochlorido-sodno-vápenatého typu. Poděbradská kyselka má teplotu kolem 14°C. Její dlouhodobější užívání vede k zlepšení výkonu srdce. K léčbě se také vedle pramenů využívá slatinná zemina.

5.4.2 Léčba chorob

Lázně Poděbrady, a.s. poskytují s úspěchem léčebné účinky především pacientům s chorobami srdce a cév a s tím souvisejícím oběhovým ústrojím, dále pacientům s cukrovkou a také se tu léčí nemoci pohybového ústrojí. Jedná se zejména o pooperační stavy dále o stavy po prodělaném infarktu srdečního svalu, o pacienty s chronickým, vrozeným či získaným onemocněním srdce, vysoký krevní tlak a další srdeční vady. V současné době poskytují Lázně Poděbrady, a.s jako jediné lázně v ČR takzvané „časné rehabilitace po srdečních operacích“, kdy se jedná o přímý překlád pacienta z lůžka kardiologických klinik. Toto nové pracoviště je náležitě vybaveno a svojí prací umožňuje rychlé a kvalitní zotavení po zákroku a tím i rychlý návrat do aktivního života.

³⁴ erudice: důkladné vzdělání, znalost v nějakém vědním oboru.

³⁵ KAJLÍK, Vladimír, et al. *České lázně a lázeňství*. Praha : MMRČR, 2007. 219 s. Dostupný z WWW: <[http://ct.scentrum.cz/eknihovna/index.php?SERV\[service_id\]=ek_preview&SERV\[mess_id\]=preview](http://ct.scentrum.cz/eknihovna/index.php?SERV[service_id]=ek_preview&SERV[mess_id]=preview)>. ISBN 978-80-239-9330-1.

Další lázeňská léčba je zaměřena na nemocné s diabetem a to nově zjištěným, což obnáší edukační pobyty a popřípadě léčbu přidružených komplikací cukrovky. V lázeňském komplexu se nachází také podiatrická ambulance s velmi dobrou pověstí, která je využívána nejen pacienty s cukrovkou. Dále se tu léčí i nemocní s postižením pohybového aparátu.

V Poděbradech se klade důraz na zásady současné moderní kardiorehabilitace za využití základního léčebného prostředku. Základní účinek je odvozen od chemického působení CO₂ na organismus ve smyslu rozšíření cév, zvýšení celkového prokrvení, poklesu krevního tlaku a snížení tepové frekvence. Dlouhodobé působení přírodní poděbradské vody vede k výraznému zlepšení energetických poměrů srdečního výkonu.³⁶

5.4.3 Léčebné procedury

Provádí se zde komplexní lázeňská léčba s využitím zdejších přírodních zdrojů, mezi které patří pitné a koupací kúry, peloidy, a dalších přírodní i moderní léčebné metody. Vedle klasické léčby lázně nabízejí moderní léčebné programy a ozdravné pobyty, relaxační pobyty pro manažery a podnikatele, ozdravné pobyty pro seniory, pro dospělé s dětmi, pobyty k odvykání kouření a ke snižování nadváhy.³⁷

V Lázních Poděbrady se provádí množství různě zaměřených procedur, kam patří:

- **Vodoléčba** – zahrnuje plavání a cvičení v bazénu.
- **Koupele** – balneoprocedury, kam patří uhličitá a perličková koupel, a přísadové koupele, kde je možné najít množství koupelí lišících se použitými přísadami.
- **Masáže** – jedná se o klasickou, reflexní segmentovou masáž, nebo také podvodní, lymfatickou manuální i přístrojovou masáž.
- **Fyzikální terapie** – čtyřkomorová galvanizace, iontoforéza, diadynamik, interference, magnetoterapie, ultrazvuk, myostimulace, vakuokompresní terapie a další.

36 Lázně Poděbrady [online]. [2009] [cit. 2010-02-11]. Dostupný z WWW: < <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/leceni.php?pageID=2083>>.

37 BURACHOVIČ, Stanislav; WIESER, Stanislav. Encyklopedie lázní a léčivých pramenů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. 1. Praha : Libri, 2001. 456 s. ISBN 80-7277-048-9. str. 268

iontoforéza: léčebná metoda, při níž jsou léky vpravovány do organismu stejnoměrným proudem,

interference: vzájemné pronikání, prolínání, střetávání, křížení dvou střídavých proudů s nestejnou frekvencí.³⁸

- **Světloléčba** – solux, horské slunce, biolampa, solárium.
- **Termoterapie** – parafin, rašelinové obklady.
- **Kinezioterapie** – může být individuální, skupinová, v bazénu, ergometrický trénink, chodecký trénink, severská chůze.
- **Reflexní léčba** – mobilizace, reflexní masáž plosky nohou.
- **Další procedury** – inhalace, insuflace CO₂, oxygenoterapie, skupinová psychorelaxace a další.
- **Pitná léčba**
- **Nestandardní masáže** – aroma terapeutická, medová, skořicový zábal a masáž dolních končetin proti celulitidě a další masáže dle nabídky.³⁹

5.5 Léčebné objekty a zařízení v Lázních Poděbrady a. s.

V Lázních Poděbrady je možné podstoupit léčbu v hotelech Zámeček, Libuše, Libenský, G-Rex a v hotelu Zimní lázně. Je tu Penzion Máj, který dříve také býval hotelem a Centrální lázně s kongresovým centrem Lázeňská Kolonáda. V Poděbradech je soukromá Dětská léčebna Dr. L. Filipa jedna z mála lázeňských léčeben pro děti a dorost.

5.5.1 Hotel Zámeček

Jedná se o unikátní architektonický skvost z 20. let minulého století, který je zasazen do krásného prostředí lužního lesoparku v blízkosti řeky Labe i centra Poděbrad. Hotel prošel citlivou rekonstrukcí a nabízí svým hostům moderní komfort ve stylovém prostředí.

³⁸ PETRÁČKOVÁ, Věra, a kol. *Akademický slovník cizích slov*. 1. vyd. Praha : AV ČR, 1995. 2 sv. (445, 465 s.). ISBN 80-200-0497-1.

³⁹ KAJLÍK, Vladimír, a kol. *České lázně a lázeňství*. Praha : MMRČR, 2007. 219 s. Dostupný z WWW: <[http://ct.scentrum.cz/eknihovna/index.php?SERV\[service_id\]=ek_preview&SERV\[mess_id\]=preview](http://ct.scentrum.cz/eknihovna/index.php?SERV[service_id]=ek_preview&SERV[mess_id]=preview)>. ISBN 978-80-239-9330-1.

V rámci hotelu je dostupná recepce a směnárna s nepřetržitým provozem, sekretářské služby, lobby bar, room service. Konferenční centrum nabízí 2 místnosti s moderním technickým vybavením. K dispozici je jednací sál s kapacitou 50 míst a Modrý salonek s kapacitou 28 míst. V hotelu je také a la carte restaurant s mezinárodní i českou kuchyní, kavárna a bar.

Léčebné procedury a terapie

V tomto hotelu je wellness s relaxačními i sportovními masážemi, perličkovými koupelemi a infra saunou. Co však Zámeček odlišuje od wellness hotelů je možnost poskytnutí prvotřídní lázeňské péče. Tyto služby jsou v hotelu zajištěny supervizí odborného lékaře. Uhličité a přísadové koupele nebo ruční podvodní masáže jsou jen některé z možných metod léčby poskytovaných přímo v hotelu. Další léčebné procedury jsou na přání klienta poskytovány v nedalekých zařízeních Lázně Poděbrady a.s.⁴⁰

5.5.2 Hotel Libenský

Hotel Libenský je hlavním lázeňským domem společnosti Lázně Poděbrady a.s. Objekt leží ve středu lázeňské kolonády, díky své poloze a komplexnosti poskytovaných služeb patří k nejvyhledávanějším hotelům v Poděbradech. Hotel nabízí 202 lůžek, z toho 54 jednolůžkových, 70 dvoulůžkových pokojů a 4 apartmány. Recepce hotelu je v provozu 24 hodin denně. Samozřejmostí recepce je směnářská činnost a prodej drobných předmětů. Hotel má i vlastní parkoviště.

O stravování a to jak běžnému, tak léčebnému slouží dvě jídelny s celkovou kapacitou 300 míst. Dále je tu stylová kavárna, kde jsou podávány vlastní dezerty. Vhodná strava – dieta je důležitou složkou léčebného pobytu, proto se o pacienty stará nutriční terapeut, se kterým je možno stravu kdykoliv prokonzultovat.

Léčebné procedury a terapie

Hotel disponuje balneoprovozem, kvalitně vybavenou elektroléčbou a rehabilitací včetně tréninkové ergometrie. Nachází se zde stálá služba sester a pohotovostní služba lékaře. Přímo v hotelu jsou ordinace ošetřujících lékařů a další odborné vyšetřovny (EKG, diagnostická ergometrie, doppler a další). Součástí je i vlastní solárium a místnost

40 Lázně Poděbrady [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Hotel Zámeček. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_zamecek.php?pageID=2107>.

pro oxygenoterapii. Krátkou prosklenou spojovací chodbou je možné se dostat do bazénu sousedního lázeňského hotelu Zimní lázně. Procedury jsou podávány 6 dnů v týdnu. V objektu je nově otevřena solná jeskyně.⁴¹

5.5.3 Hotel Libuše

Hotel Libuše je zrekonstruovaný lázeňský hotel ve středu města situovaný v okraji lázeňského parku. Lůžková kapacita objektu je celkem 64 lůžek. Hostům jsou k dispozici 2 jednolůžkové, 28 dvoulůžkových pokojů a 3 apartmá. Recepce zajišťuje směnárenskou činnost. Všem ubytovaným hostům slouží ke stravování restaurace v přízemí hotelu. Stravují se zde především hosté po operačním stavu a hosté se standardní léčebnou péčí. Veškeré procedury jsou zajištěny v objektu Centrálních a letních lázní vzdálených přibližně 30 m od hotelu.⁴²

5.5.4 Hotel G-Rex

Hotel G-REX se nachází v blízkosti náměstí Jiřího z Poděbrad. Díky své dobré poloze je velmi oblíben mezi návštěvníky, kteří mají rádi společnost a pohodlí. Hotel nabízí k dispozici 117 lůžek, z nichž je 15 jednolůžkových, 44 dvoulůžkových, 2 třílůžkové pokoje a 4 apartmá. Stravování je zajištěno přímo v hotelové restauraci v prvním patře. Stravují se zde většinou hosté po operaci srdce a hosté s klasickou léčebnou péčí. Pacienti ležící na Centru časné rehabilitace se stravují přímo v lůžkové části CČR.

Léčebné procedury a terapie

Hotel disponuje prostory pro rehabilitaci - moderní tělocvična, tréninková ergometrie a jiné. Nově se zde nachází kompletně vybavená elektroléčba a další lázeňské provozy, masáže, inhalace apod. Rozsáhlá léčebná část obsahuje dvanáctilůžkové Centrum časné rehabilitace (obdoba kardiologické jednotky intenzivní péče s možností monitorace vitálních funkcí) a oddělení funkční diagnostiky (EKG, bicyklová ergometrie, echokardiografie, spirometrie, EKG Holterovská monitorace, ambulantní monitorace TK). Do standardu tohoto hotelu patří 24 hodinová služba sester a stálá služba lékaře. Léčebna

41 *Lázně Poděbrady* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Hotel Libenský. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_libensky.php?pageID=2101>.

42 *Lázně Poděbrady* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Hotel Libuše. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_libuse.php?pageID=2102>.

je odborně orientována na léčbu pacientů s onemocněním srdce a cév se zaměřením na stavy časně po srdeční operaci (překlady z lůžek kardiocenter).⁴³

5.5.5 Hotel Zimní lázně

Nově zrekonstruovaný lázeňský hotel je vhodný i pro náročnou klientelu. Jeho umístění je v klidné ulici poblíž lázeňské kolonády a je propojen prosklenou spojovací chodbou s hotelem Libenský. Ubytovací kapacita hotelu je 87 lůžek, z toho 9 jednolůžkových, 37 dvoulůžkových pokojů a 2 apartmá. V těchto pokojích je vybavení odpovídající standardu ***. Hotel má vlastní parkoviště a nabízí hostům půjčovnu jízdních kol nebo pronájem relaxačního bazénu. Hotel má 1 jídelnu s kapacitou 100 míst v komplexu Libenský, kde se nachází i stylová kavárna s terasou. Důležitou složkou léčebného pobytu je vhodná strava - dieta, kterou určí při vstupní prohlídce pacienta ošetřující lékař na základě povahy onemocnění. O pacienty pečuje nutriční terapeut.

Léčebné procedury a terapie

Léčebné procedury jsou podávány v objektu hotelu Libenský, anebo v Centrálních lázních, kde se nachází balneoprovoz, elektroléčba včetně rehabilitace a tréninkové ergometrie. Další služby zajišťuje hotel Libenský.⁴⁴

5.5.6 Penzion Máj

Penzion Máj je umístěn v klidné části parku a se svou ubytovací kapacitou 114 lůžek je druhým největším léčebným domem. Hostům je k dispozici 18 jednolůžkových a 48 dvoulůžkových pokojů. V budově je zajištěna lékařská péče po celých 24 hodin. Léčebné procedury jsou hostům poskytovány v penzionu Mír, vzdáleném cca 300 metrů od objektu. V areálu je možno využít hřiště na míčové hry. Součástí komplexní lázeňské léčby je také dietní stravování, které probíhá ve vlastní jídelně. Lázeňský host může být stravován rozdílnými dietami. Dietní strava je pečlivě připravována a kontrolována pod dohledem nutričního terapeuta a odborných pracovníků.

43 *Lázně Poděbrady* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Hotel G-Rex. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_grex.php?pageID=2103>.

44 *Lázně Poděbrady* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Hotel Zimní lázně. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_zimni-lazne.php?pageID=2112>.

Léčebné procedury a terapie

Lázeňská léčebna umístěná v centru Poděbrad, nedaleko hotelu Zámeček. Jsou zde ordinace odborných lékařů, sester a další specializované vyšetřovny (EKG, bicyklová ergometrie a další). Přímo v budově je rehabilitační tělocvična a místnost pro tréninkovou ergometrii. Ostatní lázeňské procedury jsou podávány buď v nedalekém hotelu Zámeček, nebo na lázeňské kolonádě v Centrálních lázních s moderním balneoprovozem a se všemi základními léčebnými procedurami, rozsáhlou elektroléčbou se stále modernizovanými léčebnými přístroji. Procedury se podávají 6 dnů v týdnu. Léčebna je odborně zaměřena na léčbu pacientů s onemocněním srdce a cév.⁴⁵

5.5.7 Centrální lázně

V tomto případě se nejedná o hotel nebo penzion, ale o odborné lázeňské zdravotnické zařízení – lázeňskou polikliniku. Je to objekt, kde se podávají procedury, které nejsou dostupné v jednotlivých léčebnách. Toto léčebné středisko je umístěno v samém centru Poděbrad na lázeňské kolonádě. Přímo zde jsou ordinace odborných lékařů, sester a další odborné vyšetřovny. Je zde rozsáhlý provoz věnující se pacientům s diabetem mellitem (cukrovkou) - působí zde diabetologická edukační sestra, je zde podiatrická ambulance, kde je věnována péče diabetickým nohám. Součástí je i nově zrekonstruovaná edukační místnost, kde jsou pořádány pravidelné přednášky a besedy pro nemocné s diabetem. Samozřejmě je zde tréninková ergometrie a celý velký komplex balneoprovozu, moderní elektroléčby, masáže a další.

Léčebné procedury a terapie

V centrálních lázních je podávána uhličitá koupel, perličková koupel, vířivá koupel, podvodní masáž, balsan Hauffeho koupele, bio-plus (suchá uhličitá koupel), klasická masáž, reflexní masáž, plynové injekce, elektroléčba, magnetoterapie, individuální léčebný tělocvik, mobilizace, skupinový léčebný tělocvik, podiatrické ošetření (specializované ošetření nohou).⁴⁶

45 *Lázně Poděbrady* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Penzion Máj. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_maj.php?pageID=2104>.

46 *Lázně Poděbrady* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Lázeňské domy - Centrální lázně. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_centralni.php?pageID=2108>.

5.5.8 Lázeňská kolonáda

Jedná se o kulturní a kongresové centrum lázní Poděbrady. Objekt byl vystavěn v roce 1908. Nachází se ve střední části centrálního lázeňského parku. Toto kongresové centrum je velmi oblíbené pro svou polohu ve středu města v klidném prostředí lázeňského parku. V objektu se nachází dva velké sály, restaurace, foyer a dva konferenční salonky v prvním poschodí. Lázně Poděbrady, a.s. nabízí v oblasti kongresové turistiky komplexní zajištění stravovacích, ubytovacích a zprostředkovatelských služeb.⁴⁷

5.5.9 Dětská léčebna Dr. Filipa

Léčebna Dr. Filipa je dětským lázeňským zařízením pro poskytování komplexní lázeňské péče dětem od 3 do 18 ti let a dětem do 6ti let s doprovodem. Tradice zdejší léčebny sahá do roku 1933, kdy ji založil Doc. MUDr. Ladislav Filip jako kardiologické sanatorium nejdříve pro dospělé. Po roce 1948 byla léčebna změněna na lázeňské zařízení pro dětské pacienty. V roce 1993 byla léčebna vrácena do rukou dědiců Doc. L. Filipa. Léčebna je součástí a.s. Lázně Poděbrady od roku 2007.

V léčebně je poskytována komplexní lázeňská péči dětem s onemocněním kardiovaskulárního systému, pohybového systému, zejména pacientům s juvenilní idiopatickou artritidou a po ortopedických operacích. Velké zkušenosti tu mají také s léčbou obezity a hypercholesterolaemie. Léčba je plně hrazena zdravotními pojišťovnami. Balneoterapie a tělocvičny se nacházejí v areálu léčebny, jehož součástí je také zahrada s hřištěm pro míčové hry. Děti se stravují přímo v léčebně. Při léčebně je také základní škola, která během pobytu dítěte zajišťuje výuku všech hlavních předmětů.

Léčebné procedury a terapie

Léčebna nabízí široké množství různých procedur a aktivit rozlišených podle indikace. Jedná se například o léčebnou tělesnou výchovu, biolampu, terénní chůze, plavání a cvičení v bazénu, hra na flétnu, balneoterapie, diety, magnetoterapie, edukace a další.⁴⁸

47 Lázně Poděbrady [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Kongresové a kulturní centrum Lázeňská Kolonáda. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_kolonada.php?pageID=2109>.

48 Léčebna Dr. L. Filipa : Lázeňské zařízení pro děti a dorost [online]. c2008 [cit. 2010-03-31]. Historie a současnost léčebny. Dostupné z WWW: <<http://www.detska-lecebna.cz/?id=860&c=253>>.

5.6 Anketní šetření

Vlastní anketní šetření proběhlo formou přímého dotazování lázeňských hostů Lázní Poděbrady a.s. Šetření proběhlo v průběhu dubna 2010 na lázeňské kolonádě, náměstí a dalších místech Poděbrad, kam chodí trávit volný čas lázeňští hosté, na které bylo šetření zaměřeno.

Hlavním cílem šetření bylo zjistit, jak se změnil pohled na lázně od roku 1989. Byly zjišťovány názory na trávení volného času, na tradici lázní, na změnu životního stylu, samozřejmě také na zdraví a nakonec i na to, jak vnímají současní hosté lázeňský pobyt. Na konec byla zjištěna i některá demografická data pro určení dotazovaného vzorku populace. K těmto otázkám se zařadily velikost obce, dosažené vzdělání, věk a pohlaví dotazovaných. Konkrétní podobu dotazníků uvádí příloha [A].

V průběhu šetření bylo osloveno celkem 100 osob. Respondenti byli vybíráni náhodně, proto je zkoumaný vzorek složen jak z lázeňských hostů, obyvatelů i návštěvníků Poděbrad.

5.6.1 Popis zkoumaného vzorku

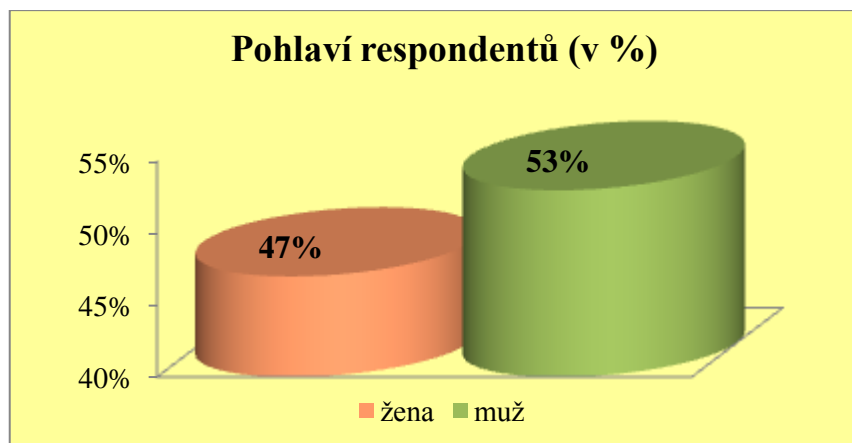
Tab. 2: Struktura respondentů podle pohlaví, věku a vzdělání (v %)

Pohlaví (v %)				
muž		žena		
53%		47%		
Věková struktura				
18 - 24	25 - 39	40 - 59	60 - a více let	
9%	34%	38%	19%	
Nejvyšší dosažené vzdělání				
základní	střední bez maturity	střední s maturitou	vyšší nebo bakalářské	vysokoškolské
6%	42%	32%	17%	3%

Zdroj: Dle vlastní ankety, otázky 13 - 15

Pohlaví

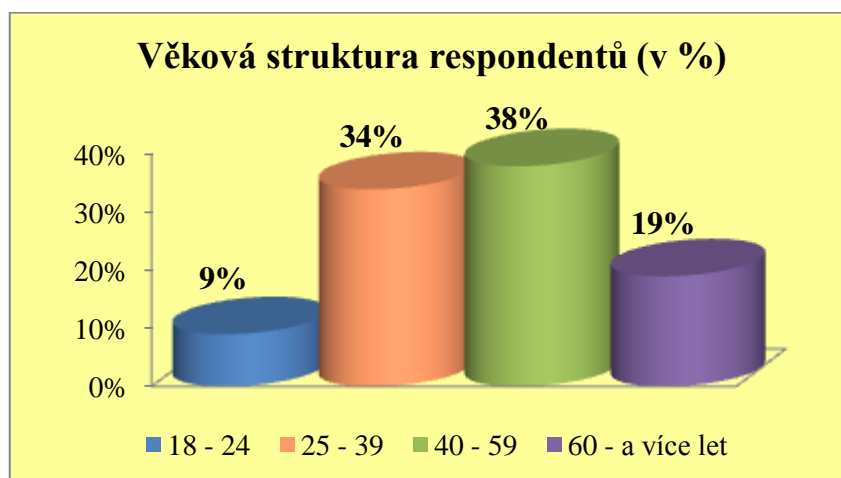
Demografická struktura zkoumaného vzorku respondentů byla následující. Anketní šetření probíhalo v Poděbradech, kde bylo tázano celkem 100 respondentů, z nichž bylo 53 % mužů a zbývajících 47 % žen. Jak je vidět z grafu níže, lehce převládá počet mužů, a to o 6 %.

Graf 5: Pohlaví respondentů (v %)
Zdroj: Vlastní, zpracovaný dle tab. 2

Věk

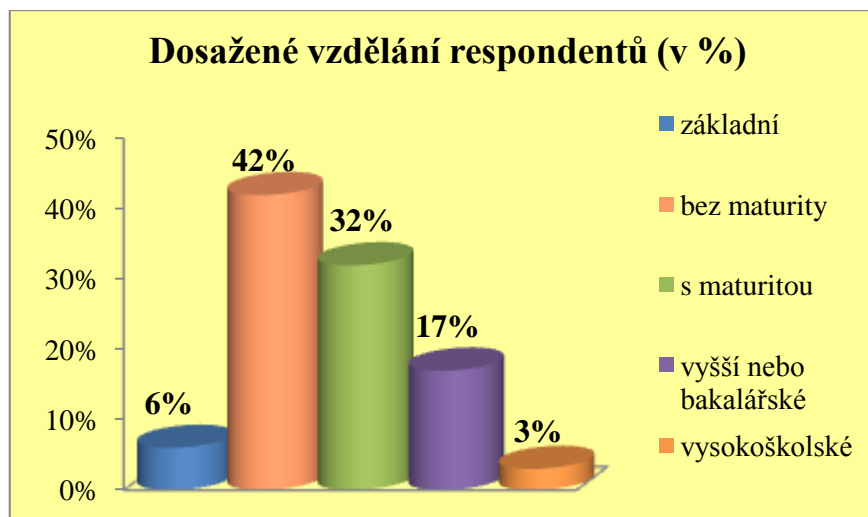
Co se týče věkového rozložení, tak nejvíce respondentů se objevilo ve skupině v rozmezí 40 – 59 let, ze které vzešlo 38 % všech dotazovaných. Druhou nejpočetnější skupinou s 34 % byla skupina od 25 – 39 let. Naopak nejméně respondentů se objevilo ve skupině od 18 – 24, a o něco více potom měla skupina 60 a více let, kde se sešlo 19 % respondentů. Nejpřehledněji jsou tato data opět vidět z grafu č. 6 níže.

Graf 6: Věková struktura respondentů (v %)
Zdroj: Vlastní, zpracovaný dle tab. 2

Dosažené vzdělání

Vzdělání dotazovaných je shrnuto do grafu č. 7. Nejvíce respondentů se objevilo ve skupině se středním vzděláním bez maturity, jejich počet činil 42 % všech tázaných. Střední školu s maturitou mělo 32 %, vyšší nebo bakalářské vzdělání 17%, základní vzdělání mělo 6 %, a vysokoškolské 3% všech dotázaných.

Graf 7: Dosažené vzdělání respondentů (v %)

Zdroj: Vlastní, zpracovaný dle tab. 2

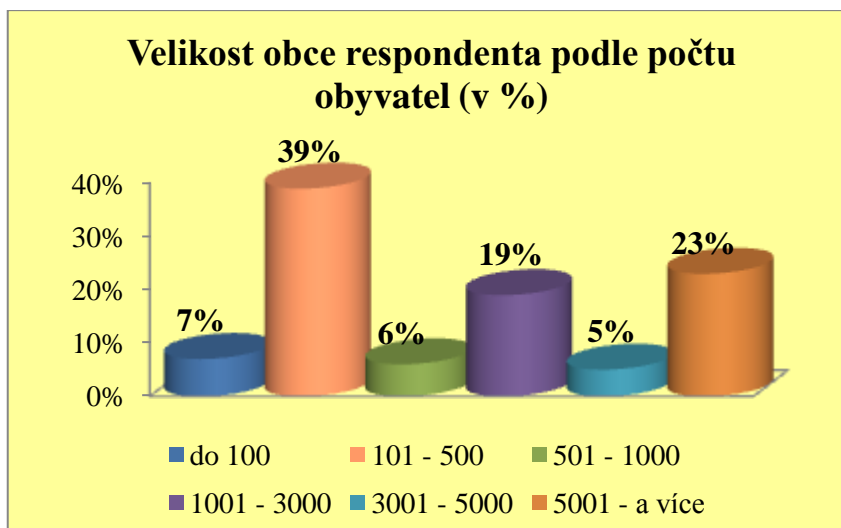
Velikost obce

Téměř posledním demografickým údajem doplňujícím strukturu dotazovaného vzorku je velikost obce, ze které respondent přijíždí. Z grafu níže vyplívá, že nejvíce respondentů, pochází z obcí, které mají počet obyvatel v rozmezí 101 – 500 obyvatel. Hned v závěsu jsou respondenti z obcí nad 5001 obyvatel a dále tázání z obcí v rozmezí 1001 – 3000 obyvateli. Nejméně dotazovaných bylo z obcí 3001 – 5000 obyvatel, kterých bylo pouhých 5%.

Tab. 3: Velikost obce podle počtu obyvatel

Velikost obce podle počtu obyvatel					
do 100	101 - 500	501 - 1000	1001 - 3000	3001 - 5000	5001 - a více
7%	39%	6%	19%	5%	23%

Zdroj: Dle vlastní ankety, 12. otázka

Graf 8: Velikost obce respondenta podle počtu obyvatel (v %)

Zdroj: Vlastní, zpracovaný dle tab. 3

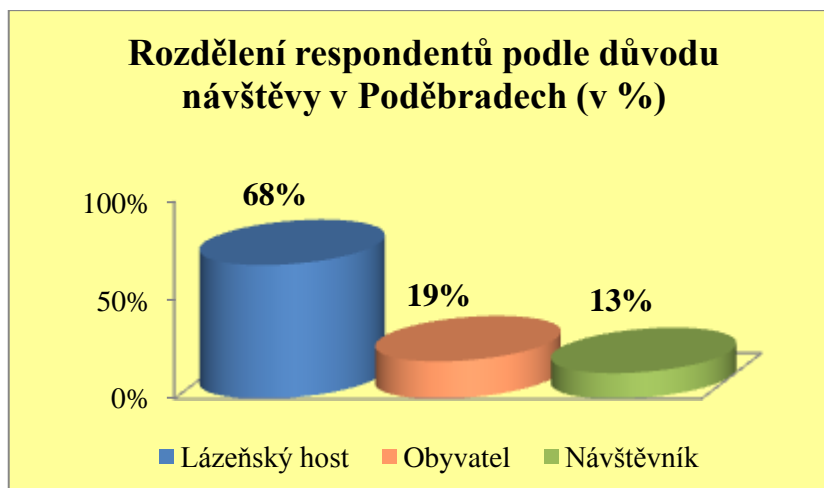
Zařazení respondentů do tří skupin

Poslední rozlišení celkového vzorku respondentů, podléhalo jejich pobytu v Poděbradech. Výběrem lokalit k dotazování bylo docíleno co největšího počtu lázeňských hostů. Je nasnadě, že mezi dotazovanými se objevili i lidé, kteří nejsou hosty Lázní Poděbrady a.s. Celkově je tedy lázeňských hostů celých 68 % ze všech dotázaných, 19 % tvoří obyvatelé Poděbrad a zbývajících 13% jsou návštěvníci a turisté.

Tab. 4: Zařazení respondentů z hlediska důvodu pobytu

Respondenti	Počet respondentů v %
Lázeňský host	68%
Obyvatel	19%
Návštěvník	13%

Zdroj: Dle vlastní ankety, 11. otázka

Graf 9: Rozdělení respondentů podle důvodu návštěvy v Poděbradech (v %)
Zdroj: Vlastní, zpracovaný dle tab. 4

5.6.2 Vnímání zdraví lázeňskými hosty

První anketní otázka je zaměřena na zjištění vnímání zdraví lázeňskými hosty. V příloze [A] je možné nalézt kompletní anketu, která obsahuje všechny otázky anketního šetření.

Předpoklad:

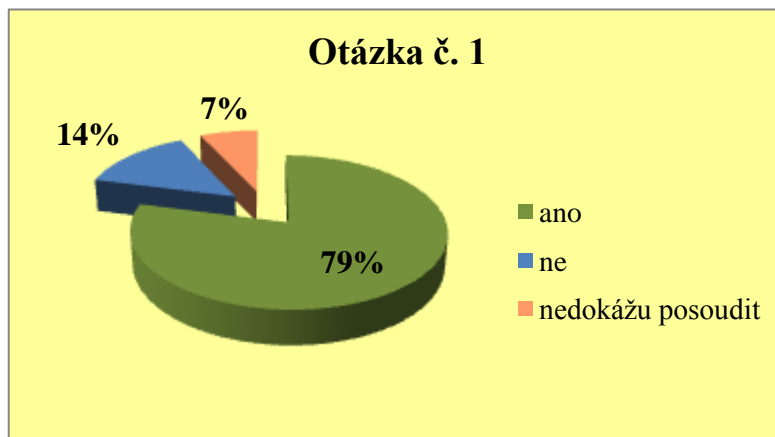
- **před r. 1989:** Lidé měli menší strach o své zdraví v důsledku jistoty práce, bydlení a dalších sociálních jistot.
- **po r. 1989:** Dnes převládá strach o zdraví, daný tím, že zdraví je velmi důležité pro udržení dobře placené a náročné práce.

Na otázku týkající se zdraví odpovědělo kladně 79 % dotázaných, zbytek dotázaných buď nedokázal odpověď posoudit, nebo odpověděl záporně.

Tab. 5: Zdraví, otázka č. 1

Otázka č. 1		
ano	ne	nedokážu posoudit
79%	14%	7%

Zdroj: Dle vlastní ankety, 1. otázka

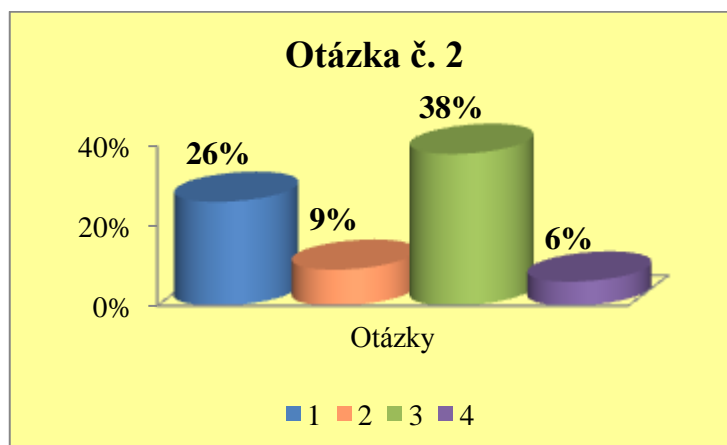
Graf 10: Zdraví, otázka č. 1
Zdroj: Vlastní, zpracovaný dle tab. 5

V závislosti na kladné odpovědi na otázku 1 je další zodpovídanou otázkou, otázka č. 2, kde 38 % tázaných označilo za hlavní důvod většího využívání lázeňských služeb odpověď tři, tedy že: **„Dnešní mladší a střední generace má větší zdravotní potíže z důvodu rychlého životního stylu“**. Druhou nejčastější odpovědí s 26 % byla odpověď jedna. Třetí odpovědí v pořadí byla s 9 % odpověď dvě. Poslední zůstal se 6 % důvod čtyři.

Tab. 6: Zdraví, otázka č. 2

Otázka číslo	Počet respondentů v %
1	26%
2	9%
3	38%
4	6%

Zdroj: Dle vlastní ankety, 2. otázka

Graf 11: Zdraví, otázka č. 2
Zdroj: Vlastní, zpracovaný dle tab. 6

5.6.3 Volný čas z pohledu respondentů

Otázky jsou zaměřeny na to, zda lidé věnují svůj volný čas častěji cestě do některého relaxačního lázeňského centra, než tomu bylo před rokem 1989.

Předpoklad:

- **před r. 1989:** Trávení volného času probíhalo především chatařením, kde lidé spíše opět pracovali, než odpočívali.

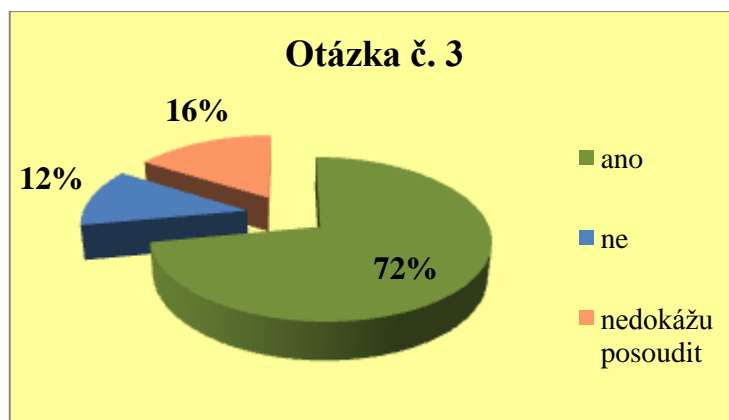
- **po r. 1989:** Máme více možností ve volbě, jak a kde volný čas trávit, velký důraz je kladen na aktivní odpočinek, relaxaci a regeneraci.

Na otázku číslo tři, odpovědělo 72 % dotázaných kladně, 12 % záporně a zbylých 16 % dotázaných nedokázalo tuto skutečnost posoudit.

Tab. 7: Volný čas, otázka č. 3

Otázka č. 3		
ano	ne	nedokážu posoudit
72%	12%	16%

Zdroj: Dle vlastní ankety, 3. otázka

Graf 12: Volný čas, otázka č. 3

Zdroj: Vlastní, zpracovaný dle tab. 7

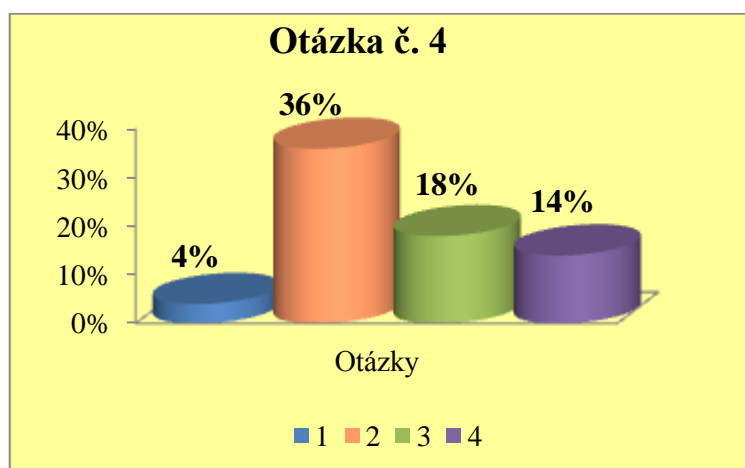
Na otázku číslo čtyři mohli opět odpovědět pouze respondenti, kteří odpověděli na předchozí otázku kladně. Tito určili jako hlavní důvod toho, že lidé v současné době tráví více svého volného času v lázních odpověď dva, tedy: „**Lidé se o sebe více starají, protože to považují za důležité**“. Tato odpověď označilo 36 % všech dotázaných.

Na druhém místě se umístila odpověď číslo tři s 18 %, na třetím místě je odpověď číslo čtyři se 14 % a na posledním místě je možnost číslo jedna s pouhými 4%.

Tab. 8: Volný čas, otázka č. 4

Otázka číslo	Počet respondentů v %
1	4%
2	36%
3	18%
4	14%

Zdroj: Dle vlastní ankety, 4 otázka

Graf 13: Volný čas, otázka č. 4

Zdroj: Vlastní, zpracovaný dle tab. 8

5.6.4 Změna životního stylu

Otázky zaměřené na životní styl zjišťují, zda je dnes zdravější životní styl a proto se více jezdí do lázeňských zařízení.

Předpoklad:

- **před r. 1989:** Životní styl byl poklidnějším, pomalejší a méně hektickým.

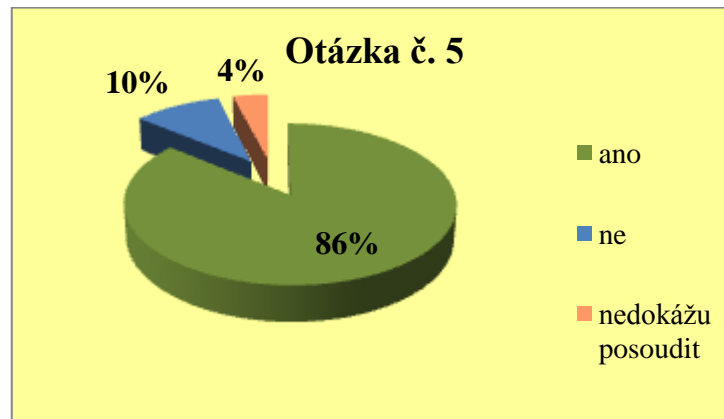
- **pro r. 1989:** Dnes lidé stále něco dohánějí, někam spěchají, životní styl je tedy hektický, rychlý a obvykle doplněný stálým stresem.

Otázka číslo pět se ptá na to, zda je více takových lidí, kteří se zabývají zdravým životním stylem a proto navštěvují lázně. Na tuto otázku odpovědělo kladně 86 % dotázaných, 10 % odpovědělo záporně a zbylá 4 % nedokážou posoudit.

Tab. 9: Životní styl, otázka č. 5

Otázka č. 5		
ano	ne	nedokážu posoudit
86%	10%	4%

Zdroj: Dle vlastní ankety, 5. otázka

Graf 14: Životní styl, otázka č. 5

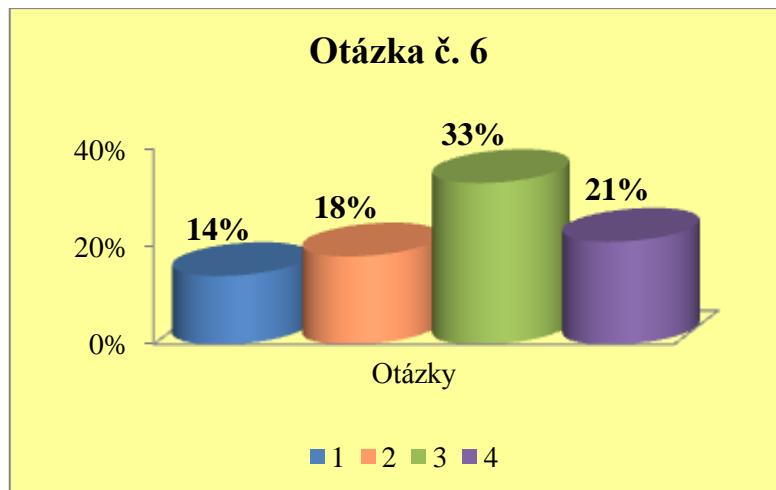
Zdroj: Vlastní, zpracovaný dle tab. 9

Opět na kladnou odpověď navazuje otázka další a tou je otázka číslo šest. V této otázce označilo 33% dotázaných, jako hlavní důvod proč, jezdí více lidí zabývajících se zdravým životním stylem do lázní možnost číslo tři: „**Více lidí se stará o svůj vzhled a v lázních dostane veškeré procedury k tomu potřebné**“. Jako druhý důvod byla označena odpověď čtyři s 21 %, jako třetí odpověď číslo dva s 18 % a poslední zůstala odpověď číslo jedna se 14 %.

Tab. 10: Životní styl, otázka č. 6

Otázka číslo	Počet respondentů v %
1	14%
2	18%
3	33%
4	21%

Zdroj: Dle vlastní ankety, 6. otázka

Graf 15: Životní styl, otázka č. 6

Zdroj: Vlastní, zpracovaný dle tab. 10

5.6.5 Vnímání lázeňského pobytu

V těchto otázkách zjišťujeme, zda lidé jezdí do lázní na dovolenou, nejen na doléčování, jak tomu bývalo před rokem 1989.

Předpoklad:

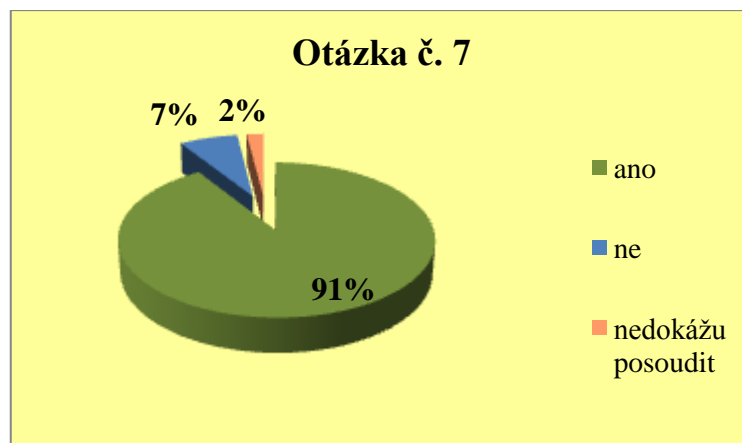
- **před r. 1989:** Lázně byly vnímány především jako součást léčby různých chorob a pooperačních stavů, a ne jako rekreační pobyt.
- **po r. 1989:** Dnes jsou lázně vnímány jako plnohodnotně strávený čas, kdy jsou lázně dostupné pro všechny bez rozdílu. Je to společenské centrum.

Na otázku číslo sedm odpovědělo 91 % respondentů kladně, 7 % záporně a zbylá 2 % nedokázala zmíněnou skutečnost posoudit.

Tab. 11: Vnímání lázeňského pobytu, otázka č. 7

Otázka č. 7		
ano	ne	nedokážu posoudit
91%	7%	2%

Zdroj: Dle vlastní ankety, 7. otázka

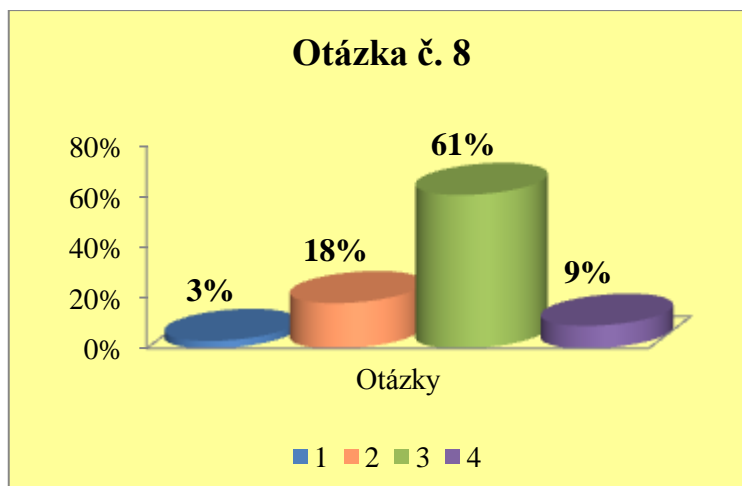
Graf 16: Vnímání lázeňského pobytu, otázka č. 7
Zdroj: Vlastní, zpracovaný dle tab. 11

Navazující otázka číslo 8 zjistila jako hlavní důvod tohoto chování odpověď číslo tři, kterou zvolilo 61 % dotázaných, jednalo se o tento důvod: „**Jsou přesvědčeni, že jde o dovolenou vše v jednom (poznání, zlepšení zdraví, psychické pohody, zážitky,...)**“. Jako druhý důvod byla označena odpověď číslo dva s 18 %, jako třetí v pořadí byla odpověď číslo čtyři s 9 % a poslední důvod v pořadí je odpověď číslo jedna se 3 %.

Tab. 12: Vnímání lázeňského pobytu, otázka č. 8

Otázka číslo	Počet respondentů v %
1	3%
2	18%
3	61%
4	9%

Zdroj: Dle vlastní ankety, 8. otázka

Graf 17: Vnímání lázeňského pobytu, otázka č. 8
Zdroj: Vlastní, zpracovaný dle tab. 12

5.6.6 Tradice lázeňství v ČR

V otázkách s touto tematikou zjišťujeme změnu v užívání tradičních lázeňských pobytů, zejména jde o jejich délku.

Předpoklad:

- **před r. 1989:** Lázně v České republice mají dlouholetou a bohatou historii, předchází je skvělá pověst a jsou součástí naší kultury. Dříve převažovaly léčebné pobyty většinou delšího rázu.

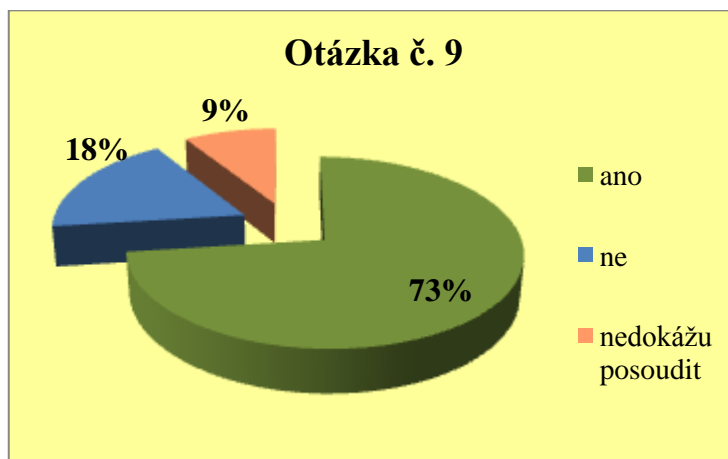
- **po r. 1989:** Tradiční lázeňská místa lákají na osvědčené, ale i nové druhy procedur a pobytů, čímž se udržují na světové úrovni. Dnešní hosté vyhledávají relaxační a rekreační pobyty, jako jsou prodloužené víkendy apod.

Na otázku číslo devět odpovědělo celkem 73 % všech dotázaných kladně a 18 % záporně, zbylých 9 % nedokázalo otázku posoudit.

Tab. 13: Tradice lázeňství v ČR, otázka č. 9

Otázka č. 9		
ano	ne	nedokážu posoudit
73%	18%	9%

Zdroj: Dle vlastní ankety, 9. otázka

Graf 18: Tradice lázeňství v ČR, otázka č. 9

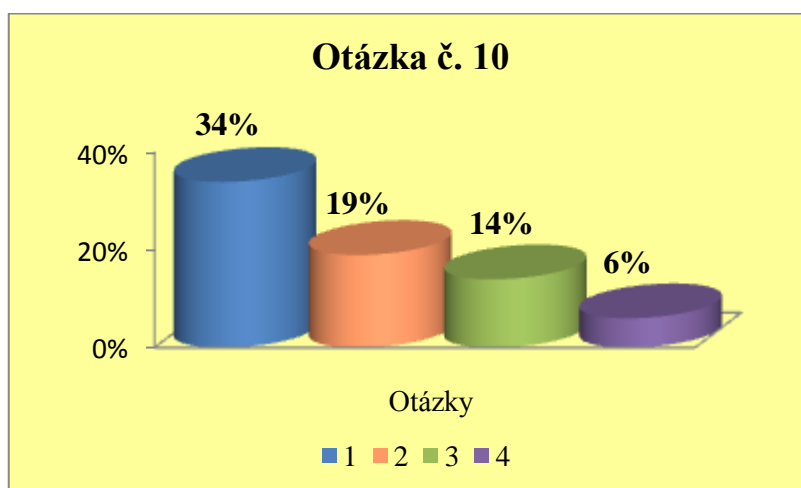
Zdroj: Vlastní, zpracovaný dle tab. 13

Otázka navazující na předchozí, určila jako hlavní důvod chování hostů možnost číslo jedna, kterou označilo 34 % dotázaných. Tento důvod ke zkrácenému pobytu zní: „**Je to proto, že lidé nemají tolik času**“. Druhým důvodem je odpověď číslo dva s 19 %, třetí je odpověď číslo tři se 14 % a poslední zůstává odpověď číslo čtyři se 6 %.

Tab. 14: Tradice lázeňství v ČR, otázka č. 10

Otázka číslo	Počet respondentů v %
1	34%
2	19%
3	14%
4	6%

Zdroj: Dle vlastní ankety, 10. otázka

Graf 19: Tradice lázeňství v ČR, otázka č. 10

Zdroj: Vlastní, zpracovaný dle tab. 14

5.6.7 Závěr anketního šetření

Anketní šetření zkoumalo pět neformálních aspektů lázeňství z pohledu jejich změny od období před rokem 1989 a po roce 1989. U každého z aspektů, byla vytvořena tvrzení o stavu daného aspektu před rokem 1989 a po roce 1989. Tyto předpoklady jsou předmětem, dokazování v příslušných anketních otázkách. Ke každému z pěti neformálních aspektů, které jsou středem zájmu šetření, byly vytvořeny dvě otázky. Přičemž na druhou z nich je možné odpovědět pouze v návaznosti na kladnou odpověď z předešlé. Prozkoumány byly následující neformální aspekty lázeňství: zdraví, volný čas, životní styl, vnímání lázeňského pobytu a tradice českého lázeňství.

Nejpočetnější skupinou mezi respondenty byli lidé ve věku od 40 – 59 let, se středoškolským vzděláním bez maturity, pocházející s obce, která má mezi 101 – 500 obyvateli. Mezi respondenty převažovali muži a nejvíce respondentů bylo lázeňskými hosty v Lázních Poděbrady a.s.

Prvním zkoumaným neformálním aspektem bylo zdraví, v šetření se potvrdilo, že dnešní lidé využívají lázně více, než tomu bylo před rokem 1989. Jako hlavní důvod tohoto chování byl označen tento: „Dnešní mladší a střední generace má větší zdravotní potíže z důvodu rychlého životního stylu“. Předpoklad, že se lidé snaží o udržení svého zdraví kvůli náročné práci, se vyplnil, skončil hned v závěsu za hlavním důvodem tohoto chování.

Další zkoumaný neformální aspekt je volný čas a opět se v šetření potvrdilo, že lidé tráví více volného času relaxací a staráním se o sebe v některém lázeňském relaxačním centru, více než tomu bylo před rokem 1989. Hlavním důvodem této změny byla označena tato odpověď: „Lidé se o sebe více starají, protože to považují za důležité“. Tato volba plně potvrzuje předpoklad.

Šetření pokračuje životním stylem, kde se opět potvrdilo, že se více lidí zajímá o zdravý životní styl a tito lidé mohou být příčinou zvyšování zájmu o lázeňské pobyty. Hlavní důvod je, že: „Více lidí se stará o svůj vzhled a v lázních dostane veškeré procedury k tomu potřebné“. Z odpovědí je jasná změna životního stylu, která nastala od roku 1989. Předpoklad byl naplněn pouze okrajově, ale přesto by příčina orientace na zdravější životní styl a návrat k přírodním metodám mohl napovídat, že důvodem může být i rychlejší styl života a více stresu.

Změna ve vnímání lázeňského pobytu, byla prozkoumána z hlediska, změny pohledu na lázně jako na doléčovací pobyt. Šetření potvrdilo, že lidé dnes jezdí do lázní na dovolené a nejen na doléčování. Hlavní důvod je, že: „Jsou přesvědčeni, že jde o dovolenou vše v jednom (zahrnující poznání, zlepšení zdraví, psychické pohody, zážitky,...)“. Předpoklad se vyplnil a lázně jsou dnes v každém směru vnímány jako plnohodnotně strávený čas a významné společenské centrum.

Posledním zkoumaným neformálním aspektem je tradice českého lázeňství. Tento aspekt byl zkoumán, především z pohledu změny délky pobytu oproti letům před rokem 1989. Potvrdilo se, že dnes jsou preferovány spíše kratší relaxační pobyty s procedurami.

Hlavním důvodem je: „Je to proto, že lidé nemají tolik času“. Předpoklad byl vyplněn beze zbytku.

Tab. 15: Závěrečné hodnocení anketního šetření

Zkoumaný neformální aspekt	Předpokládané změny neformálních aspektů oproti letům před 1989	Výsledky anketního šetření	Vlastní zdůvodnění nastalých změn
Zdraví	Větší strach o zdraví, daný tím, že je velmi důležité pro udržení dobře placené a náročné práce. Proto lidé častěji využívají lázeňských pobytů.	Předpoklad byl naplněn ze 79 %, hlavním důvodem je označen s 38 % tento: „dnešní generace má zdravotní potíže kvůli rychlému životnímu stylu“. Druhá nejčastější odpověď je s 26 % udržení práce.	Rychlý životní styl je spojen se stresem a ten souvisí i s udržením dobré práce. Obě nejčastější odpovědi na sebe vzájemně navazují a prolínají se.
Volný čas	Více možností ve volbě, jak ho trávit s důrazem na aktivní odpočinek, relaxaci a regeneraci. Je více tráven v lázních než dříve.	Předpoklad byl naplněn ze 72 %, hlavním důvodem je že: „tito lidé se o sebe více starají i ve volném čase, protože to považují za důležité“.	Aktivní trávení volného času se stává běžným standardem a zároveň i součástí životního stylu spousty lidí. Stále častěji jsou k tomu využívány lázeňské procedury.
Životní styl	Je mnohem hektičtější a rychlejší než tomu bylo dříve. Plný stresových a psychicky náročných situací. Lázně nabízejí ideální řešení.	Předpoklad byl naplněn z 86 %, jako hlavní důvod trávení času v lázních byl označen s 33 % tento: „více lidí se stará o svůj vzhled a lázně poskytují vše k tomu potřebné“.	Odpověď naznačuje, že přibývá lidí, kteří dbají na svůj vzhled, ale i že poslouchají signály svého těla a využívají lázeňských produktů a pobytů k vylepšení svého, jak duševního, tak tělesného stavu.
Vnímání lázeňského	Lázně jsou vnímány jako společenské centrum, plnohodnotně strávený	Předpoklad se vyplnil z 91 % a hlavním důvodem je, že: „lázeňský	Lázně poskytují atraktivní a různorodé pobyty. Je to pobyt zahrnující,

pobytu	čas, a soucasne jako místo trávení dovolené.	pobyt představuje dovolenou zahrnující vše v jednom“	odpočinek, kulturu, poznání, zlepšení zdraví, zážitky a mnoho dalšího.
Tradice	Častěji jsou využívány kratší pobyty, většinou relaxační víkendové pobyty s procedurami.	Předpoklad se vyplnil ze 73 %, nejčastějším důvodem je, že: „lidé dnes mají méně času a proto využívají kratší pobyty“.	Kratší pobyty mohou proběhnout v řádu několika málo dní, víkendů, a lidé si nemusí brát dovolené. Dopřejí si jich více během roku.

Zdroj: Vlastní, zpracovaný na základě vyhodnocení vlastního anketního šetření.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývá popisem cestovního ruchu, lázeňského cestovního ruchu, lázeňství a jejich neformálních aspektů. V praktické části byl zjištěn určitý posun ve vnímání neformálních aspektů lázeňství a lázeňského cestovního ruchu dnešními klienty lázní, oproti skutečnosti před rokem 1989. Tyto změny souvisejí s celkovým přechodem společnosti do demokratického modelu. Rokem 1989 došlo k rozsáhlým změnám v lázeňství a cestovním ruchu, které přispěly k obnovení popularity a rozvoje tohoto léčebného oboru u nás.

Dnešní lázeňství navazuje na tradiční léčebné lázně, založené na minerálních a termálních pramenech, nicméně v současné době je obohacováno o moderní resorty zdraví, nabízející vše pro relaxaci, doplnění energie a odstranění bolesti. Současné lázně se zaměřují na lidi, kteří chtějí snížit váhu, tvarovat postavu, jednoduše odpočívat nebo se luxusně a nadstandardně léčit. Zaměřují se tedy na zdravý životní styl, který zahrnuje jak zdravou výživu, fitness aktivity, tělesné léčení, tak i stresový management, léčebné vzdělávání, duchovní metody aj.

Lázeňský cestovní ruch v Evropě prožívá v posledních deseti letech renesanci a lze předpokládat jeho další dynamický rozvoj v souvislosti s rozšiřováním členských států EU. Nejde jen o celkový růst životní úrovně a zdravotního uvědomění obyvatel zemí střední a východní Evropy, jde také o potenciální rozšíření pojišťovnamí hrazené zdravotní péče v zahraničí. Tento trend může mít pro naše lázně velký význam.

V první kapitole byl nastíněn rozsáhlý pojem cestovní ruch, jeho formy, historické souvislosti v České republice do roku 1989 a po roce 1990. Ke konci kapitoly byly zařazeny instituce podstatné pro vývoj a rozvoj cestovního ruchu u nás. Jsou to Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, které bylo zřízeno v roce 1996 a velmi důležitá agentura CzechTourism, která je zodpovědná za reprezentaci „destinace ČR“ na zahraničních trzích.

Druhá kapitola navazuje na první tím, že se zabývá opět cestovním ruchem, ale v tomto případě lázeňským cestovním ruchem. Lázeňský cestovní ruch je spojen s pobytem v lázních a je součástí zdravotního cestovního ruchu. V této kapitole jsou rozvinuty služby poskytované v rámci lázeňského CR. Je tu také popsán poměrně již v českých podmínkách zdomácnělý trend wellness. Konec této kapitoly je věnován vlivu

světové finanční krize na lázeňský cestovní ruch u nás. Tato část je doplněna vývojovými grafy 1 - 4 a tab. 1 srovnávající počet přicestovaných hostů do lázeňských ubytovacích zařízení v ČR v letech 2008 a 2009.

Následující kapitola je věnována vývoji a rozvoji lázeňství v ČR od jeho počátků po současnost. Je zde také popsána balneologie a v souvislosti s ní přírodní léčivé zdroje a procedury poskytované v lázeňských zařízeních. Část kapitoly je věnována organizaci a formě lázeňských pobytů v českém lázeňství a na konec jsou zařazeny dvě instituce působící na ochranu lázní a přírodní léčivých zdrojů. Těmito institucemi jsou Svaz léčebných lázní ČR a Český inspektorát lázní a zříděl.

Čtvrtá a předposlední kapitola je zcela zasvěcena popisu a výčtu neformálních aspektů lázeňství a lázeňského cestovního ruchu. Neformálních aspektů se může objevit mnoho a jsou ovlivněné různými vlivy, to závisí zcela na konkrétním posouzení. Velký vliv na ně má např. kultura dané společnosti, její minulost, současné moderní proudy ovlivňující dané odvětví a subjektivní vnímání dané oblasti. V této práci je jich s ohledem na lázeňství popsáno celkem osm, ale jak již bylo řečeno, existují i další. Součástí této kapitoly je vazba neformálních aspektů lázeňství s institucionální ekonomikou. Kdy právě tyto vazby mají dlouhodobý a silný vliv na lázeňství a zároveň i na jeho neformální aspekty. Konec kapitoly doplňuje souhrn vývoje lázeňství s účelem poskytnout pohled na změnu v jeho vnímání.

Poslední pátá kapitola je stěžejní částí celé práce. Týká se popisu Poděbrad, kde proběhlo celé anketní šetření, a dává tak k dispozici náhled na historický průběh vývoje lázeňství v konkrétním lázeňském místě. Jsou tu zachyceny metody léčby, které se zde aplikují, co se tu jimi léčí a jaké jsou zde používány přírodní léčivé zdroje. Dále jsou shrnuta a charakterizována všechna léčebná zařízení a objekty využívané a.s. Lázně Poděbrady.

Anketní šetření se týká zjištění změn v neformálních aspektech, které se udály od roku 1989. Tyto změny byly zjišťovány přímým dotazováním hostů a klientů Poděbrad. Jedná se tedy o názor a vnímání určitého posunu těmito respondenty, který se udál od roku 1989 v pěti zjišťovaných neformálních aspektech. V závislosti na to byl zjišťován jejich názor na to, co tuto změnu může způsobovat a způsobuje. K tomuto účelu byla vytvořena anketa, která zachycuje vybrané jevy. Změna byla prokazatelně zaznamenána u všech

zjišťovaných neformálních aspektů. Byly zjištěny předpokládané důvody, které k těmto změnám vedly. Kdy u některých došlo k jednoznačnému určení hlavního důvodu této změny a u jiných jde o komparaci dvou důvodů, které získaly shodně větší počet hlasů. Ke konci anketního šetření byla vytvořena tab. 15, která přehledně shrnuje celkové výsledky ankety, její součástí jsou vlastní postřehy v rámci šetření.

Cíle práce, které jsou vytyčeny v úvodu, byly zaměřit se v popisu na cestovní ruch a lázeňství v České republice v souvislosti s neformálními aspekty lázeňství a lázeňského cestovního ruchu. Tyto aspekty pak dále určit a rozvést.

Hlavním cílem bylo provést konkrétní šetření v lázních Poděbrady a zjistit, zda se nějakým způsobem změnil vybrané neformální aspekty od roku 1989. V návaznosti na tento stěžejní cíl mělo být určeno, jak se tyto neformální aspekty změnil, kam se posunuly a zhodnotit jejich změnu.

Vytyčené cíle byly splněny ve všech bodech.

Použitá literatura

1. ATTL, Pavel. Kdo jsou návštěvníci českých lázní. *Vademecum : Zdraví*. 8.12.2007, 2, s. 56-57. Dostupný také z WWW: <<http://vademecum-zdravi.cz/kdo-jsou-navstevnici-ceskych-lazni/>>. ISSN 1802-3959.
2. BURACHOVIČ, Stanislav; WIESER, Stanislav. *Encyklopedie lázní a léčivých pramenů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. 1. Praha : Libri, 2001. 456 s. ISBN 80-7277-048-9.
3. DROBNÁ, D., Morávková, E. *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. Praha: Fortuna., 2004. 205 s. ISBN 80-7168-901-7.
4. HESKOVÁ, Marie, a kol. *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy*. Praha : Fortuna, 2006. 223 s. ISBN 80-7168-948-3.
5. JANDOVÁ, Dobroslava. *Balneologie*. 1. vyd. Praha : Grada, 2009. 424 s., 16. ISBN 978-80-247-2820-9.
6. KAJLÍK, Vladimír, za kol. *České lázně a lázeňství*. Praha : MMRČR, 2007. 219 s. Dostupný z WWW: <[http://ct.scentrum.cz/eknihovna/index.php?SERV\[service_id\]=ek_preview&SERV\[mess_id\]=preview](http://ct.scentrum.cz/eknihovna/index.php?SERV[service_id]=ek_preview&SERV[mess_id]=preview)>. ISBN 978-80-239-9330-1.
7. KNOP, Karel. *Cestovní ruch* [online]. 2006, 30.5.2006 [cit. 2010-04-22]. Lázeňský cestovní ruch. Dostupné z WWW: <<http://www.cestovni-ruch.cz/zdroje/lazne-evropa.php>>
8. MLČOCH, Lubomír. *Institucionální ekonomie*. Vyd. 2. Praha : Karolinum, 2005. 189 s. ISBN 80-246-1029-9.
9. PETRÁČKOVÁ, Věra, a kol. *Akademický slovník cizích slov*. 1. vyd. Praha : AV ČR, 1995. 2 sv. (445, 465 s.). ISBN 80-200-0497-1.
10. VOIGT, Stefan. *Institucionální ekonomie*. 1. vyd. Praha : Alfa, 2008. 229 s. ISBN 978-80-87197-13-4.
11. ŠTÝRSKÝ, J., ŠÍPEK, J. *Geografie cestovního ruchu Evropy a světa*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2008. ISBN: 978-80-704-442-2.
12. TRČÁTNÍK, J. *Geografie cestovního ruchu České republiky*. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita zemědělská fakulta, 1996. 72 s. ISBN 80-7040-196-6.

Elektronické a další zdroje:

13. *CzechTourism* [online]. c2005-2009 [cit. 2009-11-19]. Historie cestovního ruchu v ČR do roku 1989. Dostupné z WWW: <<http://www.czechtourism.cz/pro-studenty/faq-casto-kladene-otazky/cestovni-ruch-v-cr/>>.

14. *CzechTourism* [online]. c2005-2009 [cit. 2010-03-17]. Lázeňské statistiky. Dostupné z WWW: <<http://www.czechtourism.cz/lazenstvi/lazenske-statistiky/>>.
15. *CzechTourism* [online]. c2005-2009 [cit. 2010-02-24]. Trendy v cestovním ruchu v Evropě. Dostupné z WWW: <<http://www.czechtourism.cz/files/statistiky/etctrendy.pdf>>.
16. *Geologové protestují proti zrušení samostatného Českého inspektorátu lázní a zříděl* [online]. [2006] [cit. 2009-11-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.geolog.cz/aktuality/CIL.htm>>.
17. *Katalog lázní a wellness ČR* [online]. C.O.T. media s.r.o, 2008 [cit. 2009-11-19]. Dostupný z WWW: <http://www.czechtourism.cz/files/lazenstvi/lazne_2008_cj.pdf>.
18. Lázeňství jako naše rodinné stříbro. *Lidové noviny* [online]. 2009 [cit. 2010-02-04]. Dostupný z WWW: <http://www.lidovky.cz/lazenstvi-jako-nase-rodinne-strebro-d7r-/ln_noviny.asp?c=A091120_100011_ln_noviny_sko&klic=234272&mes=091120_1#main>. ISSN 1213-1385 .
19. *Lázně Poděbrady* [online]. [2009] [cit. 2010-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/cz/historie.php?pageID=2007>>.
20. *Lázně Poděbrady* [online]. [2009] [cit. 2010-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/cz/leceni.php?pageID=2083>>.
21. *Lázně Poděbrady* [online]. [2009] [cit. 2010-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/cz/fotogalerie.php?pageID=2026>>.
22. *Lázně Poděbrady* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Kongresové a kulturní centrum Lázeňská Kolonáda. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_kolonada.php?pageID=2109>.
23. *Lázně Poděbrady* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Lázeňské domy - Centrální lázně. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_centralni.php?pageID=2108>.
24. *Lázně Poděbrady* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Hotel Zimní lázně. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_zimni-lazne.php?pageID=2112>.
25. *Lázně Poděbrady* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Penzion Máj. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_maj.php?pageID=2104>.
26. *Lázně Poděbrady* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Hotel Libuše. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_libuse.php?pageID=2102>.
27. *Lázně Poděbrady* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Hotel G-Rex. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_grex.php?pageID=2103>.

28. *Lázně Poděbrady* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Hotel Zámeček. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_zamecek.php?pageID=2107>.
29. *Lázně Poděbrady* [online]. 2010 [cit. 2010-03-31]. Hotel Libenský. Dostupné z WWW: <http://www.lazne-podebrady.cz/cz/hotel_libensky.php?pageID=2101>.
30. *Léčebna Dr. L. Filipa : Lázeňské zařízení pro děti a dorost* [online]. c2008 [cit. 2010-03-31]. Historie a současnost léčebny. Dostupné z WWW: <<http://www.detska-lecebna.cz/?id=860&c=253>>.
31. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. 2010 [cit. 2010-03-26]. Ministerstvo. Dostupné z WWW: <<http://www.mmr.cz/Ministerstvo>>.
32. *Poděbradka* [online]. 2010 [cit. 2010-03-28]. Poděbradka do rukou spotřebitelů. Dostupné z WWW: <<http://www.podebradka.cz/historie.php>>.
33. *Sdružení lázeňských míst ČR : Historie* [online]. [2007] [cit. 2009-11-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.spas.cz/historie.htm>>.
34. *Svaz léčebných lázní ČR* [online]. 2009 [cit. 2009-11-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.lecebne-lazne.cz/cs/o-svazu-lazni/historie-cile-a-program>>.
35. *Svaz léčebných lázní ČR* [online]. 2009 [cit. 2009-12-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.lecebne-lazne.cz/cs/ceske-lazenstvi/tradice-a-historie>>.
36. *Svaz léčebných lázní ČR* [online]. 2009 [cit. 2009-12-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.lecebne-lazne.cz/cs/ceske-lazenstvi/lezeni-a-regenerace>>.
37. *Svaz léčebných lázní ČR* [online]. c2009 [cit. 2010-04-17]. Právní úpravy k lázeňství. Dostupné z WWW: <<http://www.lecebne-lazne.cz/cs/pro-lekare/pravni-upravy-k-lazenstvi>>.
38. *Vysoká škola hotelová v Praze, spol.s r.o* [online]. 2009 [cit. 2010-02-01]. Dostupný z WWW: <<http://www.vsh.cz/cz/12-konference-sdruzeni-lazenskych-mist--cl364.html>>.

Seznam příloh

Příloha A – Anketa

Příloha B – Tabulky a grafy

Příloha C – Mapka Středních Čech s označenými lázněmi (Poděbrady, Lázně Toušeň)

Příloha D – Fotografie Lázní Poděbrady a. s.

ANKETA

Vážený hosté,

dovoluji si Vás požádat o vyplnění ankety, která bude využita jako podklad pro mou bakalářskou práci na téma „Analýza a rozvoj lázeňství v České republice: neformální aspekty lázeňství“. Tato anketa je anonymní a její data budou použita jen k tomuto účelu.

Vyplnění Vám nezabere mnoho času. Za vyplnění Vám předem velmi děkuji.

Simona Suchánková, studentka 3. ročníku
Fakulta ekonomicko-správní, Univerzita Pardubice

1. Domníváte se, že lidé dnes využívají lázeňských služeb více, než jich využívali lidé před rokem 1989?

a) ANO

b) NE

c) NEDOKÁŽU POSOUDIT

2. Pokud je Vaše odpověď ANO, proč si to myslíte?

(očísľujte prosím od 1-4, kdy 1 je hlavní důvod a 4 nejméně významný důvod)

1. V dnešní době je nutné udržet si zdraví kvůli práci.

1 2 3 4

2. Je to více módní než zdravotní trend jezdit např. na relaxační pobyty.

1 2 3 4

3. Dnešní mladší a střední generace má větší zdravotní potíže z důvodu rychlého životního stylu.

1 2 3 4

4. Je to dáno větší reklamou a propagací lázní, nesouvisí to tolik se zdravím.

1 2 3 4

5. Uveďte jiný důvod a jeho pořadí důležitosti.

1 2 3 4

.....

3. Myslíte si, že lidé v současnosti věnují svůj volný čas (např. víkend, dovolenou) cestě do některého relaxačního lázeňského centra s nabídkou masáží a aktivního odpočinku spíše než před rokem 1989?

a) ANO

b) NE

c) NEDOKÁŽU POSOUDIT

4. Pokud je Vaše odpověď ANO, proč si to myslíte?

(očísľujte prosím od 1-4, kdy 1 je hlavní důvod a 4 nejméně významný důvod)

1. Dnes si to lidé mohou finančně dovolit spíše než před 20 lety.

2. Lidé se o sebe více starají, protože to považují za důležité.

3. Zdraví je více módní záležitost.

4. Je to kulturní a užitečné trávení volného času, spojené s poznáváním nových lidí.

5. Uveďte jiný důvod a jeho pořadí důležitosti.

5. Myslíte si, že dnes je více takových lidí, kteří se zabývají zdravým životním stylem, a proto navštěvují více lázeňská zařízení a jejich služby?

a) ANO

b) NE

c) NEDOKÁŽU POSOUDIT

6. Pokud je Vaše odpověď ANO, proč si to myslíte?

(očísľujte prosím od 1-4, kdy 1 je hlavní důvod a 4 nejméně významný důvod)

1. Dnes se lidé začínají více vracet k přírodě a jejím léčivým produktům.

2. Současný životní styl je náročný na psychiku a tak vyžaduje relaxační lázeňské metody a masáže.

3. Více lidí se stará o svůj vzhled a v lázních dostane veškeré procedury k tomu potřebné.

4. Je to proto, že lázně nabízejí komplexní programy na celý pobyt (masáže, kúry, kulturu, sport, muzea, kavárny,...).

5. Uveďte jiný důvod a jeho pořadí důležitosti.

7. Domníváte se, že lidé jezdí do lázní i na dovolenou, nejen na doléčování?

a) ANO

b) NE

c) NEDOKÁŽU POSOUDIT

8. Pokud je Vaše odpověď ANO, proč si to myslíte?

(očísľujte prosím od 1-4, kdy 1 je hlavní důvod a 4 nejméně významný důvod)

1. Je to proto, že lázně vyjdou levněji než dovolená v zahraničí.

2. Uvědomují si výhody domácího pobytu (nemusí vyměňovat peníze, cestovat s cestovní kanceláří,...).

1 2 3 4

3. Jsou přesvědčeni, že jde o dovolenou vše v jednom (poznání, zlepšení zdraví, psychické pohody, zážitky,...).

1 2 3 4

4. Chtějí objevovat krásy svojí země a dělat při tom něco pro sebe.

1 2 3 4

5. Uveďte jiný důvod a jeho pořadí důležitosti.

1 2 3 4

9. Domníváte se, že současní hosté využívají více kratších relaxačních pobytů s procedurami, než tomu bylo před rokem 1989?

a) ANO

b) NE

c) NEDOKÁŽU POSOUDIT

10. Pokud je Vaše odpověď ANO, proč si to myslíte?

(očísľujte prosím od 1-4, kdy 1 je hlavní důvod a 4 nejméně významný důvod)

1. Je to proto, že lidé nemají tolik času.

1 2 3 4

2. Mohou si tak dopřát více takovýchto pobytů za rok.

1 2 3 4

3. Kratší lázeňské pobyty jsou levnější.

1 2 3 4

4. Lázeňské procedury jsou tak dokonalé, že stačí i kratší pobyt.

1 2 3 4

5. Uveďte jiný důvod a jeho pořadí důležitosti.

1 2 3 4

(zaškrtněte prosím správnou odpověď)

11. Co Vás přivedlo do Poděbrad? Jste:

lázeňský host v některém zařízení a.s. Lázní Poděbrady

obyvatel Poděbrad

návštěvník

12. Velikost Vaší obce.

méně než 100 obyvatel

101 – 500 obyvatel

501 – 1000 obyvatel

1001 – 3000 obyvatel

3001 – 5000 obyvatel

více než 5001 obyvatel

13. Nejvyšší dosažené vzdělání.

Základní

Střední bez maturity

Střední s maturitou

Vyšší odborné nebo bakalářské

Vysokoškolské

14. Věk

18 – 24

25 – 39

40 – 59

60 – více let

15. Pohlaví

Muž

Žena

DĚKUJI ZA VYPLNĚNÍ

Zdroj: Vlastní anketní šetření

Příloha B – Tabulky

Tab. 16: : Zahraniční hosté v lázeňských zařízeních v letech 1997 - 2009

Rok	Počet osob	Průměrná doba pobytu	Počet přenocování celkem
1997	98 054	11	968 576
1998	119 772	12	1 269 054
1999	117 635	11	1 207 287
2000	114 975	12	1 238 579
2001	128 244	12	1 425 347
2002	125 936	13	1 485 997
2003	123 242	13	1 465 567
2004	131 476	12	1 473 570
2005	228 110	11	2 265 149
2006	295 911	10	2 831 269
2007	317 023	10	2 904 923
2008	336 921	10	3 059 764
2009	306 048	10	2 657 440

Zdroj: CzechTourism [online]. c2005-2010 [cit. 2010-03-17]. Lázeňské statistiky. Dostupné z WWW: <<http://www.czechtourism.cz/lazenstvi/lazenske-statistiky/>>.

Tab. 17: Návštěvnost lázeňských ubytovacích zařízení v ČR v letech 2000 - 2009

Rok	ČR celkem		
	Počet hostů	zahraniční hosté	domácí hosté
2000	437 308	176 387	260 921
2001	435 200	203 166	232 034
2002	451 505	201 028	250 477
2003	450 346	202 126	248 220
2004	481 120	217 134	263 986
2005	497 248	234 141	263 107
2006	571 101	295 911	275 190
2007	650 667	317 016	333 651
2008	674 313	336 921	337 392
2009	647 568	306 048	341 520

Zdroj: CzechTourism [online]. c2005-2010 [cit. 2010-03-17]. Lázeňské statistiky. Dostupné z WWW: <<http://www.czechtourism.cz/lazenstvi/lazenske-statistiky/>>.

Tab. 18: Hosté v lázeňských ubytovacích zařízeních podle krajů za rok 2009

2009	Počet příjezdů			
Území	Celkem	z toho cizinci	% podíl cizinci	z toho tuzemci
ČR	647 568	306 048	47,26%	341 520
Středočeský kraj	25 073	2 829	11,28%	22 244
Jihočeský kraj	32 390	875	2,70%	31 515
Karlovarský kraj	372 850	285 986	76,70%	86 864
Ústecký kraj	20 466	3 204	15,66%	17 262
Olomoucký kraj	51 918	2 738	5,27%	49 180
Zlínský kraj	65 663	5 627	8,57%	60 036
Moravskoslezský kraj	25 374	1 067	4,21%	24 307

Zdroj: CzechTourism [online]. c2005-2010 [cit. 2010-03-17]. Lázeňské statistiky. Dostupné z WWW: <<http://www.czechtourism.cz/lazenstvi/lazenske-statistiky/>>.

Příloha C – Mapka Středních Čech s označenými lázněmi (Poděbrady, Lázně Toušeň)

Obr. 1: Mapka Středních Čech s označenými lázněmi (Poděbrady, Toušeň)

Zdroj: KAJLÍK, Vladimír, za kol. *České lázně a lázeňství*. Praha : MMRČR, 2007. 219 s. Dostupný z WWW:

<[http://ct.scentrum.cz/eknihovna/index.php?SERV\[service_id\]=ek_preview&SERV\[mess_id\]=preview](http://ct.scentrum.cz/eknihovna/index.php?SERV[service_id]=ek_preview&SERV[mess_id]=preview)>. ISBN 978-80-239-9330-1.

Příloha C – Fotografie Lázní Poděbrady a. s.

Obrázek 2: Lázeňská kolonáda v Poděbradech z historických dob

Zdroj: *Lázně Poděbrady* [online]. [2009] [cit. 2010-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/cz/fotogalerie.php?pageID=2026>>.

Obrázek 3: Lázeňská kolonáda, v současnosti ubytovací kancelář

Zdroj: *Lázně Poděbrady* [online]. [2009] [cit. 2010-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/cz/fotogalerie.php?pageID=2026>>.

Obrázek 4: Hotel Zimní lázně, bývalá stáčírna Poděbradky

Zdroj: *Lázně Poděbrady* [online]. [2009] [cit. 2010-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/cz/fotogalerie.php?pageID=2026>>.

Obrázek 5: Zámek Poděbrady

Zdroj: *Lázně Poděbrady* [online]. [2009] [cit. 2010-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/cz/fotogalerie.php?pageID=2026>>.

Obrázek 6: První zřídlo léčivého pramene - zámecký pramen

Zdroj: *Lázně Poděbrady* [online]. [2009] [cit. 2010-02-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.lazne-podebrady.cz/cz/fotogalerie.php?pageID=2026>>.